

7md

2011 m. balandžio 22 d., penktadienis

Nr. 16 (938) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ė | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

Sveiki sulaukę Šv. Velykų!

2

Janas Garbarekas ir Hilliardo ansamblis

4

XXI amžiaus poetės portretas

5

Merilyn Monroe:
naujas sekso simbolio įvaizdis

Domilė Ragauskaitė. „Žaidimas“. 2010 m.

Šiuolaikinės keramikos paroda
„Pavasaris 2011“

9

Nauji filmai – „Vanduo drambliams“

Stasio Eidrigevičiaus parodos ekspozicija

T. KAPOČIAUS NUOTR. / LDM NACIONALINĖ DAILĖS GALERIJA

Tarp dienos ir nakties

Pokalbis su Stasiu Eidrigevičiumi jo parodos „Veidas ant kaukės“ Nacionalinėje dailės galerijoje išvakarėse

Regina Urbonienė: Esate kilęs iš nedidelio provincijos kaimelio. Kada ir kaip pajutote trauką menui, kas Jus paskatino tapti dailininku?

Atsakydamas galėčiau remtis savo tėvo žodžiais, kuriuos dar atsimenu. Jis pasakodavo nusprendęs, kad iš to Stasio kas nors išaugs, nes jau vaikystėje važiuodamas per mišką žiūrėdavau į medžius, į šakas visiškai kitaip – stebėdamas, sustodamas, įsižiūrėdamas.

O viskas prasidėjo mokykloje, kai mokytojas pastebėjo, kad man sekasi piešti ir draugai pradėjo prašyti pagalbos. Paskui buvo Panevėžio mokykla, ir jos dėstytojas patarė važiuoti į Kauną mokytis, į taikomosios dailės technikumą. Ketveriems metams išvažiavau į Kauną, į Odos apipavidalinimo skyrių. Iš pradžių mano supratimas apie meną dar buvo miglotas. Tada, socializmo laikais, rodės, visa kultūra rėmėsi liaudies ornamento perkūrimu, bet man atrodė, kad čia yra dar ne visai tai. Ir tik vėliau, kai toks dėstytojas Jovaiša, baigęs Talino taikomosios dailės ins-

titutą, priėjęs brūkštelėjo per puslapį liniją, iš to brūkštelėjimo supratau, kas yra menas. Iki šiol tai atsimenu. Vėliau pajutau, kad Kauno man neužtenka, reikia vykti į Vilnių. Vilniaus dailės institute buvo Pedagogikos katedra. Joje dėstė įdomesni dėstytojai – Rimtautas Gibavičius, Jonas Švažas. Joje buvo supažindinama su tapyba ir grafika, keramika, šiek tiek su skulptūra ir šriftu. Kai „tikroji tapyba“ studijavo spalvą, klasikinį pastatymą ar gilinosi į erdvės problemas, mes daugiau dėmesio skyrėme kompozicijai, fantazijai. Švažas juto, kad kompozicijos pamokos man įdomiausios ir gerai pavyksta. Labiau nei tie pastatymai, kuriuos tobulindavome valandų valandas ir „užkankindavome“. Studijavau lyg ir tapybą, ir diplominis buvo tapyba. Bet studijų metais dažnai bėgiojau į grafikos dirbtuves, todėl daugelis manė, kad studijuojau grafiką. Tad lyg baigiau dvi specialybes. Buvo sukurti du tapybos darbai (mano diplominis) ir keli laisvi darbeliai – ekslibrisai.

Darbai linko į savotišką siurrealizmą, visi truputį to baiminosi, bet viskas baigėsi gerai.

Baigęs Dailės institutą, dažnai klausdavau tėvų, kaip jie įsivaizduoja, koks turi būti menas? Tėvas atsakydavo, kad viskas turi atrodyti kaip tikra, tada yra gražu. Ir aš sumaniau jiems padėkoti, atsilyginti už suteiktą galimybę studijuoti. Pagal fotografiją nutapiau paveikslą, kuriame mama su seserim Elžbieta sėdi pavėsyje (jis buvo eksponuotas respublikinėje portreto parodoje), kitą – Petras ir Napalys žiūri pro langą ir dar – tėvo portretą žiemos fone. Tas triptikas ir dabar yra pas mane, išskyrus pirmąją dalį, ji saugoma Lietuvos dailės muziejuje. Su šiais paveikslais pajutau, kad mane traukia fotografinis realizmas. Vėliau sukūriau „Atsisveikinimą“ (arba „Šventę“), ir jis net pateko į parodą Maskvoje, buvo parodytas per centrinę televiziją. Tai toks optimistinis paveikslas.

NUKELTA | 7 PSL.

Penkių balsų dermė

Saksofonininkas Janas Garbarekas ir Hilliardo ansamblis Šv. Kotrynos bažnyčioje

Kamilė Rupeikaitė

Sužinojus, kad į Vilnių koncertuoti atvyks saksofonininkas Janas Garbarekas ir Hilliardo ansamblis su savo naująja programa „Officium novum“, apėmė euforija – negalėjau patikėti, kad tikrai pas mus, į Europos kultūros paribį, atvyksta šie paties aukščiausio lygio muzikos meistrai pačiame kūrybinių jėgų žydėjime. Dažniau pasitaiko, kad priimame kadaise buvusius neeilinio ryškumo menininkus, atvežančius nebe muzikavimo tobulumą, o jau tik savo vardą. Taip pat pastaruoju metu madinga intensyviai kviestis dar labai jaunus virtuozus, reklamuojamus kaip ryškiausius, talentingiausius, pribloškiančius savo grojimo technika, tačiau dar toli gražu gyvenimo ir kūrybinės patirties neužauginusius, negalinčius sukrėsti klausytojo vidine gelme, erudicija, tikrumu. Gaila, kad tarp tokių blizgančių ir rėksmingų reklaminių pakuočių ne visada pastebimas tikras lobis.

Jei ką nors papiktins kultūros paribio sąvoka – prašom piktintis. O mane piktina kultūrinio mentaliteto stoka ir subtiliausias giesmės tyliojoje kulminacijoje visu garsu suskambėjęs ir gan ilgai kartu „giedojęs“ mobilusis telefonas. Ir ne kur nors „Siemens“ arenoje, tarp sklindančio alaus ir traškučių aromato, o Šv. Kotrynos bažnyčioje balandžio 15 d. vakarą, kur susirinko, tikėtina, išsilavinusi publika, žinanti, ko atėjo klausytis. Teliuka karčiai pajukauti – telefonas suskambėjo bent jau ta pačia derme, kaip ir šiuo kūriniu pertraukta litanija... Tačiau ar atvažiuos šie muzikos meistrai pas mus dar kada nors po tokio akibrokšto?

Akivaizdu, kad vidinės kultūros stoka pasižymičioje šalyje apie mobiliųjų telefonų išjungimą prieš koncertą priminti reikia ne tarp kitko, o garsiai ir aiškiai. Ir, matyt, reikėtų skirti baudas už per koncertą suskambusį telefoną. Jei neuženka sąmoningumo telefoną išjungti, gal primityvi bausmė per kišenę tą sąmoningumą išugdys...

J. Garbarekas ir Hilliardo ansamblis su naująja programa „Officium

novum“ (šios programos CD pasirodė 2010 m. rudenį), kurioje daug dėmesio skiriama Rytų krikščioniškajai (armėnų, sentikių) muzikai, keliauja po Europą, ir programą dėl jos specifikos atlieka tik bažnyčiose, jos trukmė ir kūrinių išdėstymą subtiliai pritaikydami kiekvienos bažnyčios erdvei ir akustikai. Tai trečioji bendra J. Garbareko ir Hilliardo ansamblio programa po „Officium“ (1994) ir „Mnemosyne“ (1998), ir ji, anot Vilniuje spaudos konferenciją surengusio Hilliardo ansamblio narių, nebuvo specialiai planuota, tačiau natūraliai gimė ansambliui suradus ir ėmus atlikti naują, įdomią, improvizacijoms tinkamą muziką (armėniškų giesmių studijoms Hilliardo nariai specialiai vyko į Armėniją). Visi trijų Garbareko ir Hilliardo ansamblio bendrų programų CD, kuriuos išleido įrašų kompanija ECM, įrašyti toje pačioje atokioje, puikia akustika pasižyminčioje Šv. Geroldo vienuolyno bažnyčioje Austrijos Alpėse.

Jokio sukumercinimo, jokio dirbtinumo, jokių šou elementų. Hilliardo ansamblio (kontratenoras Davidas Jamesas, tenorai Rogersas Covey-Crumpas ir Stevenas Harroldas, baritonas Gordonas Jonesas – tokia sudėtimi ansamblis gyvuoja pastaruosius 12 metų) balsai ir penktasis ansamblio „balsas“ – Jano Garbareko saksofonas – skambėjo kaip tyras, asketiškas, gilus, nepaprastai ilgesingas ir kartu kupinas vilties ir susitaikymo sielos šauksmas. Galėjome gyvai įsitikinti, kad per 17 bendradarbiavimo metų saksofono virtuozas ir Hilliardo nariai puikiai pažino ir jaučia vienas kitą iki pačių subtiliausių niuansų. Saksofonas neįtikėtinais būdais gieda žodžio prasmės; neįtikėtinais jautrios, tobulai plastiškos Garbareko improvizacijos tarytum plevena tarp ansamblio balsų. Koncertas prasidėjo tradiciniu armėnų himnu „Ov zarmanali“, aranžuotu žymaus XIX–XX a. armėnų dvasininko, kompozitoriaus, muzikologo Komitaso Vardapeto (ir albume tai yra pirmasis kūrinys, nors, ansamblio teigimu, ne visada jie atlieka kūrinius koncertuose ta pačia

tvarka, kaip tie įrašyti albume), į kurio nuotaiką įvedė rytietiškų spalvų, mažus Garbareko solo, po truputį įsijungiant balsams ir Hilliardo ansambliui sueinant į sceną. Kitos kompozicijos buvo sudėliotos daugiausia kontrasto principu: antai antrasis atliktas kūrinys buvo gyvesnio tempo renesanso anonimo viljansika „Tres morillas m' enamorán“, trečia – paties Garbareko neskubi kompozicija „Allting finns“, ir melodinėmis linijomis, ir harmonija perteikianti šiaurietišką koloritą. Pakerėjo iš trijų dalių (Ni-

Janas Garbarekas ir Hilliardo ansamblis

kolajaus Kedrovo litanijos, sentikių „Tėve mūsų“ ir anonimo „Yra vertas“) sukomponuotos litanijos subtilus atlikimas, kurioje kvapą gniaužė neįtikėtinas ir Garbareko saksofono, ir giesmininkų *piano*. Viduramžių meistro Perotino „Alleluia. Nativitas“ suteikė koncertui žaismės lengvai mirgančiais skirtingais ritminiais modeliais, ir buvo vienas gyviausių koncerto akcentų. Pažymėtina išraiškinga, kontempliatyvi A. Părto kompozicija „Most Holy Mother of God“, o koncerto pabaigoje išgirdome nuostabią, švelnaus liūdesio kupiną tradicinę škotų XVI a. giesmę „Remember me my dear“ iš albumo „Mnemosyne“. Kai kurioms kompozicijoms atlikti ansamblis subtiliai pasitelkė judėjimą bažnyčios erdvėje, siekdamas įvairesnio garso sklindimo.

Sugerdamas į save aplink lanksčiai sklindančius balsus, klausytojas galėjo patirti dar didesnę atliekamos kompozicijos intymumą.

Žinoma, visada atsiras skeptikų ir vokalinės bažnytinės muzikos šalininkų, teigiančių, kad su populiariąja ir džiaz muzika siejamo saksofono tembras savo spalvomis ir semantika nedera prie bažnytinės vokalinės muzikos skambesio. Tačiau Garbarekas šiuose albumuose su Hilliardo ansambliu aiškiai atitolsta nuo džiaz muzikos specifikos, savo visapusišku

„VILNIAUS FESTIVALIŲ“ NUOTR.

meistriškumu, atidumu ir pagarba giedamam žodžiui be jokių spekuliacijų transformuodamas saksofono tembro semantiką, šį instrumentą pakylėdamas į sakralinio instrumento lygmenį. Esminė tampa ne muzikavimo priemonė (žmogaus balsas ar muzikos instrumentas), o tos priemonės traktuotė. Asketiškos laikysenos Garbareko rankose saksofonas skamba tarytum besimeldžiantis balsas, tarytum meditacija, išgyvenama palaima, atgaila, rauda, ekstazė, susitaikymas – instrumento tembras kinta pagal giedamos muzikos kilmę, nuotaiką ir dermę; kiek skvarbiau skamba aukščiausiame registre, dvasingai ir prislopintai žemajame, savo spalvomis ir artikuliacija primindamas rytietišką ryškia simbolika pasižyminčius pučiamuosius instrumentus. Ypač žemajame registre,

regis, girdėjome žmogaus balsą primenantį armėniškąjį duduką; ši akivaizdi sąsaja yra užfiksuota ne vieno kritiko. Garbareko saksofono „balsas“ primena Šventojo Rašto istorijas apie bibliinių instrumentų simboliškumą, kur tam tikrų sakralinių instrumentų sklindžiamas garsas vadinamas balsu, tarytum kalbant apie gyvąjį paties Dievo ar žmogaus balsą. Panašia semantika pasižymi tradiciniai daugelio kultūrų pučiamieji instrumentai.

Nepaprasta Garbareko saksofonu išgaunamų spalvų ir atspalvių įvairo-

vė, artikuliacija. Ir saksofono, ir ansamblio balsų lankstumas, dinamikos niuansavimas gniaužė kvapą, privertė gerte sugerti kiekvieną garsą. Belieka konstatuoti, kad Garbareko ir Hilliardo ansamblio bendradarbiavimas yra unikalus pasaulio muzikinėje kultūroje ir bažnytinės, ir džiaz muzikos aspektu. Sunkiai įsivaizduojama, kad saksofonas galėtų būti meditatyvus instrumentas – o Garbareko grojimas šiuose albumuose su Hilliardo ansambliu būtent toks ir yra.

Didžiulė padėka „Vilniaus festivaliams“ už Jano Garbareko ir Hilliardo ansamblio koncertus Vilniaus Šv. Kotrynos bažnyčioje balandžio 15 ir 16 dienomis. Tai geriausia, ką buvo galima sau padovanoti Šv. Velykų proga – ir dvasine, ir muzikine prasme.

Kronika

Andriaus Žlabio koncertas Vilniaus filharmonijoje

Lietuvoje Andrius Žlabys ypač mėgstamas, prisimenami visi jo pasirodymai solo, su orkestru ar kameriniu ansambliu. Gyvenimą paskyręs muzikai šis 33 metų pianistas vis tobulėja ir stebina naujomis sparčiai brandinamo talento spalvomis. Turbūt kiekvienas, kuris girdėjo šį pianistą skambinant, nekantriai laukia jo koncertų – naujų nuostabių interpretacijų.

Balandžio 6 d. Vilniaus filharmonijos koncerto programa buvo labai įvairi ir sudėtinga visais atžvilgiais. A. Žlabys savo tėvynainiams parengė visą pluoštą Lietuvoje negrotų kūrinių, tarp jų – jo ypač mėgstamą J.S. Bacho specialiai šiam koncertui išmokta Fantazija c-moll. Ja pianistas ir pradėjo įspūdingą rečitalį.

A. Žlabys yra prisipažinęs, kad jam labai sunku įsivaizduoti gyvenimą be J.S. Bacho. Tai patvirtino laisvai, veržliai, energingai besiliepiantys šios tobulos muzikos garsai, supinti gražiais kontrastingais *piano* epizodais. Paskui – visiškai kitaip perteikta sudėtinga A. Bergo Sonata h-moll, op. 1, skaidriai, švytinčiu garsu, išgyventa įtemptai, nervingai, prasmingai.

L. van Beethoveno Sonatos f-moll, op. 57 („Appassionato“), traktuotė sukėlė diskusijas tarp profesionalų. Kai kurie manė, kad geriau jau jis būtų pasirinkęs kokią kitą šio autoriaus sonatą, gal iš vėlyvųjų, nes ši buvo išgirsta neįprastai. Tačiau visi pabrėžė, kad Andrius nuosirdžiai perteikia šią muziką (jo interpretacijose ryškiai atsispindi asmenybė). Mano nuomone, pirmoji dalis buvo atlikta herojiškai

optimistine nuostata, antroji – tobulai vedama ir iškontempliuota pradžioje, buvo atlikta taip, kaip kompozitoriaus sukurtą – augančio judėjimo ir įtampos kryptimi, nekeičiant tempo; buvo nuostabiai išgirsti visi įmanomi muzikos sluoksniai, o optimaliu tempu paskambintas finalas kunkuliavo jaunatvišku, pasiutusiu veržlumu.

Koncerto antros dalies pradžioje skambėjo visai kitokia, trapi muzika – Arvo Părto pjesė fortepijonui „Alinai“, ją atlikdamas A. Žlabys dar kartą patvirtino nuomonę, kad išskirtinė jo talento savybė – pakylėtai, įkvėptai traktuoti lėto tempo tylią muziką, perteikti subtiliausias nuotai- kų atspalvius. Kita vertus, ir greitą, veržlią muziką jis skambina su tikru jaunatvišku temperamentu. Andrius užhipnotizavo klausytojus išraiškingai

realizuodamas tyliausius spalvingus ir prasmingus šios pjesės garsus, nuostabiai perteikdamas F. Chopino Scherzo h-moll, nr. 1 vidurinės dalies muziką, nuosirdžiai, trapi, švelniai plastiškai traktuodamas C. Debussy „Bergamo siuitą“. Tai buvo tikrai įsimintina ir neužmirštama.

Kai sužavėti klausytojai apsaldo nuo nuostabių potyrių, A. Žlabys koncerto pabaigai įtemptai ir audringai paskambino ypač retai atliekamą, labai sudėtingą, visais aspektais kraupių skambesiu prisodrintą D. Šostakovičiaus Sonatą nr. 1, op. 12. Šiurpių akordinių slinkčių, besiblaškančios lėtesnės muzikos, skriejančios keistomis nuotrupomis, o į kūrinių pabaigą praplūmpančios neįtikėtinomis greitomis akordų kaskadomis, vaizdiniai pribloškė savo vidine jėga ir fantazija.

Bisui (atrodė, kad pianistas net nepavargo nuo tokio dvasinių ir fizinių jėgų reikalaujančio krūvio) atlikėjas pasirinko ramią G. Kanchelli Pjesę, o kad klausytojai daugiau nebeprašytų „deserto“, vėl paskambino (dar labiau užsidegęs nei koncerto pradžioje) J.S. Bacho Fantaziją c-moll.

Nors Andrius Žlabys su šeima – žmona Jaira, smuikininke, ir dviem vaikučiais, šešiametis sūnumi ir trejų metų dukrele, – gyvena netoli Niujorko, Niu Heivene (jame yra Jeilio universitetas, kuriame Andrius gavo magistro laipsnį), kai kalbama apie Lietuvos vertybes, norisi pasakyti, kad šis atlikėjas – mūsų grynuolis, dvasinis turtas, kuriuo galime didžiulis.

ALDONA ELEONORA RADVILAITĖ

Pasirinkę Rusijos teatrinę mokyklą

Kalbamės su Jaakko Edvinu Kiljunenu ir Antonio Villani

Artėjant Rusų dramos teatre Jono Vaitkaus režisuotos Leonido Andrejevo pjesės „Tas, kuris gauna antausius“ premjerai kalbina spektaklyje vaidinančius aktorius Jaakko Edviną Kiljuneną (Suomija) ir Antonio Villani (Italija). Abu jie, studijavę savo gimtosiose šalyse, tolesnėms studijoms pasirinko Sankt Peterburgo teatro menų akademiją. Nuo šio neįprasto pasirinkimo ir pradėjome pokalbį.

Kaip atsidūrėte Sankt Peterburge?

Jaakko Edvinas Kiljunen: Man ilgai teko dirbti su mėgėjais, vėliau pasitaikė keli įdomūs režisieriai, vienas iš jų man ir pasiūlė šią mokyklą Rusijoje. Suomijoje vis dėlto esame arčiau Europos ir, žinoma, Amerikos kultūros, taigi buvo įdomu susipažinti su čia pat gyvenančia tauta, jos kultūra, išmokti kalbą. Būdami geografiškai labai arti, mažai ką žinome vieni apie kitus, tai, be profesinių rekomendacijų, man pasirodė įdomus iššūkis.

Antonio Villani: Mano istorija labai panaši. Tik pirmiausia labai norėjau išvažiuoti iš Italijos. Menas ten yra atsidūręs labai prastoje situacijoje tiek kūrybine, tiek galimybės gauti darbo prasme. Turi susirasti pažįstamų, kažkam gerintis. Žodžiu, dirbti esi priimamas ne todėl, kad kažką moki, o todėl, kad kažką pažįsti ar gali susimokėti. Tai matydama supratau, kad turiu išvažiuoti bent norėdamas įsitikinti, ar tikrai Italijoje yra taip blogai, ar man tik taip atrodo. Be to, man regis, Italijos teatre svarbiausia gėrėtis savimi, o ne dvasiškai bendrauti su žiūrovu, trūksta pagarbos jam. Ieškojau mokyklų, galima sakyti, po visą pasaulį ir, matyt, likimas lėmė atsidurti Peterburge. Dar dabar pajaukau paklaustas, kodėl pasirinkau ne Maskvą, – atsakau, kad čia esu arčiau vandens, jaučiuosi kaip namie.

Ar Suomijos teatras kitoks?

J. E. K.: Suomijos teatre yra kur kas daugiau improvizacijos, iš esmės viskas tik ja ir grindžiama. Rusijoje pirmiausia mokoma sistemos, profesijos pagrindų

ir tik tuomet duodama šiek tiek laisvės, Suomijoje – atvirkščiai, pirmiausia turi išsilaisvinti, o tuomet įgyti techninių įgūdžių. Todėl labai ryškiai matyti, kur dirbama neatsikračius baimės, streso, stengiantis išsilaisvinti, o kur leidžiama laisvai bandyti ir atrasti pačiam, žaisti. Kitas skirtumas – studentų skaičius grupėje. Čia rusų mokykla kiek pralaimi, nes grupėje gausus būrys studentų. Suomijoje jų perpus mažiau, taip kiekvienas gali gauti daugiau individualių pastabų, dėmesio.

Žinoma, labai jaučiamas tam tikras Rytų Europos bruožas – griežtas, beveik autoritarinis dėstymas. Tačiau ne blogia prasme. Čia tavo dėstytojas yra autoritetas, kuris puikiai žino dėstomą medžiagą ir dirba su ja jau labai seniai, savo dalyką jis tikrai išmano, galima juo šimtu procentų pasikliauti. Visus studijų metus tavo dėstytojas yra tas pats, jis tampa tavo vedliu, o Suomijoje dėstytojai keičiasi kas dvi savaites. Mūsų mokymo programa sudaryta iš daugelio dirbtuvių, kas porą savaičių susipažįsti su vis nauja technika. Rusijoje visi dėstytojai vis vien diegia daugumą panašų mąstymą.

Aišku, Rusijos mokykla labiau klasikinė, kaip ir didžioji teatro dalis. Labiau akcentuojama kalba, tekstas, mažiau – judesys. Pavyzdžiui, tai, ką daro Jonas Vaitkus, jau yra kitoks teatro modelis. Nors kai kuriems aktoriams spektaklyje vis vien svarbesnė kalba. Taip pat supratau, jog tai, kaip mokomasi vaidinti Rusijoje, yra kur kas arčiau kino vaidybos. Vidinės slinkty, smulkmenos, maži judesiai kartais vos matomi. Svarbu ne ekspresija, o tai, ką ir kaip tu galvoji.

Kas judu suvedė su režisieriumi Jonu Vaitkumi?

A. V.: Manau, visuomet suveda likimas. Baigdamas studijas pradėjau siuntinėti laiškus įvairiems režisieriams. Vaitkus buvo vienas iš jų ir man atsakė. Pakalbėjome, jog jam reikės italo (tiek mokiausi tam, kad vaidinčiau italą!), kai situacija jau tapo aiškesnė, susiskambinome, ir štai...

J. E. K.: O mano mama gyvena Vilniuje, prie pat Rusų dramos teatro. Ji turėjo kelias į rusų kalbą išverstas šiuolaikinių suomių pjeses ir nusprendė jas pasiūlyti teatrui. Pradėjusi kalbėtis su Vaitkumi, išsiaiškino, jog jis taip pat studijavo Peterburge, ir prasitarė, jog turi sūnų aktorį. Režisierius paprašė, kad atvažiuotų į Vilnių jam paskambinčiau. Taip viskas ir prasidėjo. Iš tokių lengvai priimtų sprendimų supratau, kad Vaitkus yra atviras naujiems ryšiams, pokyčiams, bendradarbiavimui.

A. V.: Bet kita vertus, tokie pokyčiai, skirtingų kultūrų suvedimas į bendrą erdvę vyksta jau seniai. Argi ne tai darė Peteris Brookas? Gaila, kad tai, kas atrasta, dažnai pamirštama.

Kaip jaučiatės Jono Vaitkaus spektaklyje ir simbolinėje Leonido Andrejevo pjesėje?

J. E. K.: Skaitydamas pjesę supratau ne visus žodžius, bet siužetą suvokiau. Tik niekaip negalėjau suprasti, kodėl Vaitkus ėmėsi ją statyti, ji man pasirodė tokia tradicinė. Dabar, kai matau, koku fantastiniu karnavalu visa tai virto, suprantu, kad režisierius iš pat pradžių turėjo tokį sumanymą.

Buvo ir tam tikrų keblumų, tarkime, pastatymas užtruko, mes gyvename Vilniuje jau du su puse mėnesio. Bet tai suprantama – kiti spektaklyje vaidinantys aktoriai neturi tiek daug laiko repeticijomis, nes užimti kituose spektakliuose, pats Vaitkus irgi labai užsiėmęs. Kartais repeticijų metu atrodydavo, kad visiškai užstrigome. Vaitkus mėgsta, kai aktoriai bendradarbiauja, kuria pats, bet kartais režisierius būna prastos nuotikos, aktoriaus pavargęs nuo tos pačios ar pernelyg daug skirtingų medžiagų, ir dirbti tiesiog neįmanoma. Dėl to laikas išsišėpa. Be to, kartais sunku suprasti ir išgryninti visas režisieriui kilusias idėjas. Kažkuriu metu turi užsikabinti, pajusti jo stilių ir tada vėl pasidaro įdomu.

Pavyzdžiui, mano personažas (jis lyg dvynys, kurį kuriame kartu su kitu aktoriumi) turėtų būti kažkoks

Jaakko Edvinas Kiljunen

Antonio Villani

mistiškas, sulėtintų judesių, mūsų kostiumai taip pat keisti, režisierius visuomet mūsų prašo kalbėti, lyg dainuotume. Mes suprantame, kad esame tarsi vizualioji spektaklio dalis, gyva dekoracija. Turime daug dirbti su kūnu, kas man yra labai įdomu.

A. V.: Aš labai pavydžiu tiems, kurie gali taip vaidinti. Mano nuomone, kelias į simbolizmą vis tiek veda per realizmą. Todėl aš vis vien keliu sau daug klausimų, keliauju į šį vaidmenį per save. Man nesuprantama, kaip aktorius gali tapti kažkuo šalia savęs, scenoje vis viena būsiu aš. Mano personažas yra italas žokėjus, sakoma, kad gražus. Vadinasi, aš turiu labai daug dirbti, paruošti kūną taip, kad jis taptų žokėjo kūnu. Ir dabar, patikėkit, apie arklus žinau viską! Ir mano personažas, – jis mąsto itališkai, netgi kaimiška tarme, tai taip pat labai veikia elgesį. Aš jau nebegaliu atsiboti nuo išeitos mokyklos. Dėl to dabar aš ir ieškau tarpinio varianto tarp to, kaip dirba Vaitkus, ir savo mokyklos. Juk vis dėlto jei dirbtum tik pagal rusišką mokyklą, vargu ar galėtum suvaidinti Pirandello pjesę.

Ar teko matyti lietuvių teatro pavyzdžių? Koks jis jums pasirodė?

A. V.: Aš mačiau tik porą Nekrošiaus spektaklių. Sprendžiant pagal juos, galima pasakyti: simbolizmas. Tačiau tai nereiškia, kad jis manęs

neveikia. Atsimenu, žiūrėjau jo „Hamletą“, o pats tuo metu ruošiau Klaudijaus vaidmenį, ir koks buvo Klaudijus Nekrošiaus spektaklyje! Žinoma, jo raiška labai skyrėsi nuo to, prie ko aš esu pratęs, tačiau man pasirodė, kad jos pagrindas yra ta pati mokykla. Galiu sėdėti keturias, penkias, šešias valandas ir man bus įdomu. Nes žmonės, esantys scenoje, spinduliuoja didžiulę energiją, ir aš jais tikiu.

J. E. K.: Nesu matęs daug lietuvių teatro, bet tam tikrą vaizdą susidariau. Antonio sakė – simbolizmas, pritariu, bet patikslinčiau, kad tai labiau fantastinis, vizualus teatras. Tarkime, Koršunovas man yra lyg koks pankas. Jis gali padaryti žiaurų, tamsų, drąsų spektaklį, nebūtinai kiekvieną kartą linksmą, juokinantį publiką. Ir kiekvieną kartą matai vaidinant labai gerus aktorius. Visų lietuvių aktorių darbuose, žinoma, jaučiama rusų mokyklos įtaka.

Dar esu matęs Cezario Grauzinio, Eimunto Nekrošiaus, „Atviro rato“, „trupės liūdi“ spektaklių. Pastarosios jauni aktoriai mane labiau sužavėjo savo entuziazmu ir noru dirbti, kurti, net jei nėra tam sąlygų. Dar vienas dalykas, kurį pastebėjau – turite daug gerų skirtingo amžiaus režisierių.

Ačiū už pokalbį, sėkmės!

KALBINO SIGITA IVAŠKAITĖ

Anonsai

Penkioliktasis Vilniaus festivalis

Šiuometis, muzikinę vasarą atveriantis penkioliktas Vilniaus festivalis vyks gegužės 31 – birželio 14 dienomis. Festivalio programoje – septyni įvairaus žanro koncertai. Šeši jų vyks Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje, o festivalio pabaigos koncertas – Nacionaliniame operos ir baleto teatre. Stambių simfoninių bei kamerinių kūrinių programas festivalyje pristatys žymūs Lietuvos ir užsienio atlikėjai; skambės ir užsienio, ir Lietuvos kompozitorių – Vytauto Bacevičiaus, Vykinto Baltako, Vidmanto Bartulio kūriniai.

Festivalį gegužės 31 d. atvers pasaulio scenų žvaigždė, smuikininkas Vadiamas Repinas ir Gintaro Rinkevičiaus diriguojamas Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Aistra, puikia technika, poetišku ir subtiliu muzika-

vimu klausytojus žavintis V. Repinas neretai yra lyginamas su didžiais smuikininkais – Y. Menuhinu, I. Sternu, J. Heifetzu ar D. Oistrachu. Ne pirmą kartą Vilniaus festivalyje viešintis smuikininkas grieš dabarties atlikėjų itin mėgstamą É. Lalo „Ispaniškąją simfoniją“, kupiną efektingo virtuozizmo, šokių ritmų ir elegiško liūdesio. Koncertą pradės V. Bacevičiaus 1932 m. sukurta „Elektrinė poema“, o antroje dalyje skambės monumentalus kūriny – S. Rachmaninovo Pirmoji simfonija (1896).

Tęsdamas per penkiolika metų susiklosčiusią tradiciją rengti jaukius kamerinės muzikos vakarus, festivalis birželio 2 d. pristato neprilygstamą violončelės meistrą Davidą Geringą ir britų pianistą Ianą Fountainą. Šių menininkų duetas jau keletą metų muzikuoja drauge ir į koncertų sales sukviečia gausų klausytojų būrį. Vilniaus

festivalio programai atlikėjai parinko romantizmo kompozicijų vėrinį, muzikos violončelei ir fortepijonui grožį atskleidžiant subtiliais F. Chopino ir E. Griego garsovaizdžiais. Duetas žada ir staigmeną – lietuvių kompozitoriaus V. Baltako naujo kūrinių „commentum“, dedikuoto D. Geringui ir I. Fountainui, pasaulinę premjerą.

Birželio 3 d. spalvingą programą – W.A. Mozartą, J. Haydną, P. Vaską, V. Kakhidžę – pristatys Lietuvos kamerinis orkestras ir jo meno vadovas smuikininkas Sergejus Krylovas. Šį kartą kolektyvas koncertuoja su pasaulinę šlovę pelniusiu italų pianistu bei kompozitoriumi Bruno Canino.

Švedija, Portugalija, Italija – toks muzikinis maršrutas žymės tris kitus festivalio koncertus. Birželio 6-ąją – Švedijos valstybės dieną – festivalį XX a. kompozitorių aukso fondo programa papuoš žymiausias Skan-

dinavijos mušamųjų instrumentų ansamblis „Kroumata“. Šis kvartetas ketina atlikti G. Ligeti, I. Xenakio, J. Cage'o, S. Reicho ir savo tėvynainių J. Erikssono, S.-D. Sandströmo bei P. Lindgreno kūrinius. Nostalgiskų fado dainų mėgėjai birželio 7 d. laukiami Portugalijos fado deivės Cristinos Branco koncerte. Savo programoje ji sujungs du jausmingiausius muzikos stilius – fado ir tango. Paminėdamas bene žymiausio italų filmų muzikos autoriaus Nino Rotos (1911–1979) gimimo 100-ąsias metines, birželio 9 d. festivalis jam skiria šventišką ir nuotaikingą simfoninės muzikos vakarą „Rota diriguoja Rotą“. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras, diriguojamas kompozitoriaus sūnėno Marcello Rotos, su dviem solistais – slovenų dainininke Sabina Cvilak ir lietuvių kontrabosininku Donatu Bagursku – pristatys įvairiaspalvę

Nino Rotos kūrybos retrospektyvą: nuo originalių simfoninių kompozicijų iki geros takelių iš Fellini, Zeffirelli ir Coppolo filmų.

Birželio 14 d. Vilniaus festivalio baigiamajame koncerte skambės V. Bartulio 1989 m. sukurta monumentalioji kompozicija *Requiem*, Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro scenoje sutelksianti didelį muzikantų būrį. Diriguojami Roberto Šerveniko, jaunosios kartos Lietuvos operos solistai Sandra Janušaitė, Vaidas Vyšniauskas, Egidijus Dauskurdis, net keturi kolektyvai – chorai „Ažuoliukas“ ir Kauno valstybinis, orkestrai „Trinitas“ ir Lietuvos nacionalinis simfoninis – teatralizuotą sceninį *Requiem* atlikimą skirs Gedulo ir vilties diena.

Daugiau informacijos rasite interneto svetainėje www.vilniusfestival.lt.

VF INF.

Po-tekstės: poetės portretas

Bandymas pažvelgti į šiuolaikinę lietuvių moterų poeziją per vizualiosios kultūros prizmę

Laima Kreivytė

Rubrika „Tarp disciplinų“ skirta tarpdisciplininio meno projektams ir kritikai. Kita jos paskirtis – tarpinio būvio, paties tarpo analizė šokant iš vienos disciplinos į kitą. Tekstas, parašytas „Poezijos pavasario“ almanachui, kurį netrukus išleis „Vagos“ leidykla, yra bandymas pažvelgti į šiuolaikinę lietuvių moterų poeziją per lyčių studijų ir vizualiosios kultūros prizmę.

Rašyti apie moterų poeziją – tai apgaudinėti moteris ir poeziją. Tarsi egzistuoti atskira poezijos lytis – moterų raudos ir užkeikimai. O vis dėlto poečių ir poetų balsai skiriasi – intonacijomis, intymumo laipsniu, stygų įtempimu. Czesławas Miłoszas ir Wisława Szymborska. Maironis ir Salomėja Nėris. Marius Burokas ir Ilzė Butkutė. Poetų balsai ir privalo (išsi)skirti(s) – Marčėnas nesuauga su Parulskiu net suguldyti į vieną knygą. Abrutyte netampa Drungyte ir atvirksčiai. Kalbu apie balsą kaip kūno instrumentą, kaip tam tikros įkūnytos patirties įgarsintoją. O tos patirtys, kalbėjimo būdas, žodynas, biografija savaip paženklina buvimo moterimi ir vyru – net jei toji tapatybė kintanti, dekonstruojama ar išvis nereflektuojama. Poečių tekstuose randu daugiau „nuodėmių“ ir „naujų gimimų“, bet tai nereiškia, kad dingsta „siela“. Andai Alfonsas

sią“, o ne moksliskai išpreparuoti. Vyrus su laurų ir ažuolų vainikais pagarbiai palieku nuošaly – nes „vyras negali nevyrauti“. Man įdomu, ką kalba ir kaip save mato skaitančios ir rašančios moterys, – sukurti įsivaizduojamą XXI a. pradžios poetės portretą.

Toji poetė (pamanykit!) rašo poeziją. Tai nereiškia, kad XX a. ir anksčiau poetės rašė ne poeziją. Bet joms buvo svarbiau, kas ir kaip rašoma, o ne rašymo proceso dekonstrukcija, savo kalbinių ir jausminių būsenų rašant analizė. Dabartinės poetės palieka savo darbo pėdsakus – nuorodas, „gatvės“ tekstus, savęs poezijoje ir poezijos savyje skrodimą. Jos gyvena bibliotekose ir minta knygomis, kalba knygomis, dauginasi knygomis. Bendrauja su knygų personažais ir pačios yra personažai – kaip Alisa Meler (Agnė Žagrakalytės *alter ego*).

Poetės misijos (per)mąstymai geriausiai atsiskleidžia eilėraščiuose apie poeziją.

Daivai Čepauskaitei poezija yra karvė, duodanti šiek tiek pieno, serganti visomis ligomis, bijanti sparvų ir zootechniko, tačiau galinti būti kitaip naudinga:

*užėjus šalnomis, kai nusilengvinsiu,
įlipk į mano krūvą basas,
pamatysi – tokia šiluma
nuo padų pakils iki pat pakaušio.*

„Poezija“

miss Poezija

*(siela) be galo egzaltuota liūdnojo
veido kekšiuotė, moteris apsimesti
norėtų mergaitė, iš pirmo žvilgsnio
graži, o gaikčioja! Prabilt jai te-
reikia, ir junti malonumą sakytumei
lūpų, ir tai net ne lūpdažiai net ne
lūpos, bet siela siela... Siela!.. rūpi.*

Neringa Abrutyte

Poečių pasakojimai dažnai priartėja prie pasakų (poetų – prie Istorijos). Tokia Alisos kaukėmis besimainanti Šecherezada Žagrakalytė, šalia eilėraščių pasakojanti apie Alisos Meler ir lapės nutikimus. Arba Ilzė Butkutė, šimet išleistose „Karavanų lopšinėse“ kurianti cirko pasaulį su dresuotojais, magais, fakyrtais, akrobatais:

*Mane augino dešimt liliputų
Padėdavau jiems rengtis bei
grimuoti
ir pasilenkusi klausiau lopšinių –
praugau juos ir savo laiką būti.
Kartojo man: keliauti tai vėluoti
į tas vietas, kurios tavęs nežino.*

„Ilgėtis, tai vaikščioti rankomis“

Ilzės pasakojimai (jei galima taip paprastai apibūdinti siužeto nesibaidančią poeziją) labiau primena Diane Arbus fotografijas. Butkutei svarbiau išlaikyti spengiančią akimirką ir ištesti ją „nuo sutemų iki tavęs“.

bendrininke (arba paaiškėja, kad Giedrės Kazlauskaitės grafomanė ir mažulė iš vaikų darželio yra tas pats asmuo). Aušra Kaziliūnaitė dedikuoja eilėraščių Aušrai Kaziliūnaitėi. Rašytojos ir skaitytojos pozicijos susipina, ir kuri nors ima reikalauti bendraautorystės. Neretai abi. Toks literatūrinis susidvejinimas ypač būdingas Giedrės Kazlauskaitės „Heterų dainoms“ (2008). Čia, ant paskutinio viršelio su autorės nuotrauka, randu ir menamos skaitytojos portretą:

Ilzė Butkutė

„Norėčiau parašyti romaną paruoštukų forma (...), kad po šimto metų jį rastų provincijos glūdumoje bręstanti hipochondriška paauglė, gal net mano reinkarnacija. Ji gyventų hermetiškoje svajonių pasaulyje ir neskirtų fantazijos nuo realybės; perrašytų ir paskelbtų kaip savo (...). Mergaitė iš žemuomenės, kiekvieną emocinį svyravimą linkusi išbalansuoti maisto vartojimu ir netyčia patekusi į knygas – štai mano įsivaizduojama skaitytoja, kuriai norėčiau giedoti kone dovydiškas giesmes, malšindama su metais auganti jos skausmą.“

Rašoma ne istorijai, literatūrai, amžinybei – o hipochondriškai paauglei. Savo reinkarnacijai. Noras rašyti ir yra kūrybos legitimacija – tam nereikia patvirtinimų „iš aukščiau“ ar vyresniųjų palaiminimo. Virginia Woolf „Savame kambaryje“ svarstė, kas atsitiktų, jei „Chloja sutiktų Oliviją“ – kaip kūrybiškas ir aistringas judviejų santykis pakeistų vyrų suformuotą literatūrinę tradiciją. Pati Woolf tai ir parodė, parašydama „Orlando“. Iš didžiųjų poetų aido išsivadavusios poetės pajunta galinčios kalbėti keliais skirtingais balsais, keisti gimines ir lytis, būti savo poezijoje tokios, kokios nori, o ne kokias jas norėtų matyti. Ir girdėti.

Laisvas, autoironiškas savo poetinio pasaulio konstravimas susijęs ir su atvirumu kitoms – nepoetiškoms – kalbos atmainoms. Laikraščiu, skelbimų nuotrupos, kanceliarinės ar akademinės kalbos žargonas, rašteliai ant durų ir pastabos pažymių knygelėse susilieja į vieną šnekamosios kalbos srautą. Poetiškumą, kaip buitines apnašų nepaliesiantį sielos kalbą, keičia trumpinių, skaičių, feisbuko frazių ir vitrinų iškaubų prisodrintas rašymas, kai žodžio reikšmė redukuojama iki ženklų:

*čia visų valgyklų pavadinimas
vienas
VALGYKLA
ir jei būčiau parduotuvė
aštuntą trisdešimt mieliau
apsivogčiau pati*

Aušra Kaziliūnaitė,
„dr. Mehmet Aziz Medical Service“

Paveiktas vaizdų kultūros, rašymas darosi vizualesnis – ne tik grafine išraiška, fiksuojant paties rašto drabužį – diakritinius ženklus, bet ir kuriant įvaizdžius. Taip pat

ir šiuolaikinės poetės įvaizdį. Jis smarkiai pasikeitė nuo išdidaus ir nepasiekiamo Achmatovos profilio, liudijančio poetės ir poezijos autonomiją, braižo unikalumą.

Dabartinės poetės – paskutinių viršelių merginos. Kitaip nei blizgių žurnalų modeliai, poetės keliauja į knygos „užnugarį“ ir todėl turi didesnę veikimo laisvę. Jos pačios režisuoja situaciją ir kuria poetės portretą: Agnė Žagrakalytė įreimia pistoletą į smilkinį žaisliniam zuikučiui; Ilzė Butkutė užsimerkia – ir išbalęs veidas tampa tuščiu popieriaus lapu; Aušra Kaziliūnaitė dėbso iš filmo kadro. Autorės, kaip ir jų kuriama poezija, yra aplinkos dokumentai. Dar 1997 m. Neringa Abrutyte antrąją poezijos knygelę „iš pažintis“ pradėjo nuo savo tarptautinio studento pažymėjimo kopijos. Poetė? Parodyk pasą! 2003 m. „Neringos m.“ bohemiška autorės nuotrauka su autografu iš priešlapio išsiliejo į viršelį – bet tik rankų ir nugaros fragmentas. Nors ir narcizės, ištauiravusios savo vardus ir parašus ant knygų, nemėgsta šiuolaikinės poetės „padoriai“ rodytis. Nori ne atrodyti, bet suaugti su knygos materija visais ten esančiais žodžiais.

Giedrės Kazlauskaitės „Heterų dainų“ viršelis išauga iš jos veido, kurio beveik nematyti – tik ryški margaspalvė skara, kaklas ir iš viršaus pro knygos kraštą žvelgianti akis. Toks poezijos knygų apipavidalinimas (nesvarbu, kieno sugalvotas) demonstruoja pakitusį autorės ir kūrybos santykį: poezija išauga iš poetės kūno ir biografijos – nors nėra jiems tapati. O gal atvirksčiai – kūnas ir biografija yra poezijos rezultatas. Taip atrodo žiūrint į Daivą Čepauskaitę su ažuolo lapų vainiku – 2005 metų Poezijos pavasario laureatės titulas yra kūrybos rezultatas, ne priežastis.

Tai turbūt svarbiausias poetės portreto bruožas – poezija pirmiau! Ne tik kasdienybė veržiasi į eilėraščius, bet ir literatūra perrašo gyvenimą. Kai Giedra Radvilavičiūtė be jokių kabučių parašo, kad Alfonsas Andriūškevičius eina per lūžtantį ledą, ji Salomėjos Nėries rinkinio pavadinimą vėl paverčia tiesiog fraze. Bet grįžusi iš poezijos „per lūžtantį ledą“ dar aidi atminty ir

NUKELTA | 5 PSL.

Agnė Žagrakalytė

Andriūškevičius rašė, kad „moteris savo svajones audžia, o vyrai drožia“. Tai dailė. O kaip poezijoje? Moteris eilėraščių gimdo, o vyrams įkvėpimas kyla? „Literatūrinis neštumas / įvardijau priežastį / akademinėms atostogoms pasiimti“ (Giedrė Kazlauskaitė, „Heterų dainos“, p. 16)

Apie moteris ir vyrus lietuvių kultūroje geriau už Vytautą Kavolį nieko nepasakysiu. Bet galiu semtis įkvėpimo ir kalbėti toliau – pratęsdama poezijos analizės trajektorijas į šiandieną. Ir neišvengiamai kalbėti kitaip, nes čia pat esanti poezija atrodo labiau išsišakojusi, sunkiau aprėpiama, dar nenumetusi laikinų apdarų. Kontūrinis aptariamos poezijos žemėlapis apsiribos keliomis pastarųjų metų eilių knygomis ir 2011-ųjų „Poezijos pavasario“ poečių tekstais – bandysiu mėgėjišku siųstuvu pagauti jų „dva-

Eilėraščiai, pasirodo, ne tik gimsta, bet ir yra „išmelžiami“. Beveik išmelžiami, tik ne skrajojant padebesiais, o mindžiojant šiltą karvės krūvą.

(Auto)ironija – dar vienas svarbus šiuolaikinių poečių bruožas. Jos kandiduojasi ir tyčiojasi, bet pirmiausia – iš savęs. Ir iš romantinio „Poeto“ mito, kuriame su dievais – didžiais poetais – bendraujantis dainius kuria naujus pasaulius (pagal pirmtakų nuorodas). Nepaisydamos subanalėjusios (ar tyčia subanalintos) aplinkos, poetės kreipiasi į Poetiją – ne šiaip kokią poeziją – kartu ir išaukštindamos, ir pažemindamos mūžą. Vis dėlto didžioji raidė veikia reiškia prarasto šventumo ilgėsį nei tikėjimą, reiškiama tikriniais daiktavardžiais. Poezija iš didžiosios P tėra vardas ar pavidarė, išplėsta iš (pop)kultūros:

Neringa Abrutyte

Priartinti svetimus žmonių ir žvėrių pasaulius, keistenybes paverčiant kasdienybe: „jaukinti užtrunka ilgiau nei dresuoti“.

Jaukinantis, klausiantis, įtraukiantis santykis su kalba ir skaitytoju turbūt būdingesnis poetėms nei poetams. Kavolis rašė, kad Liūnės Sutemos santykis su tekstu – dialoginis, o Mackaus – religinio, sakralinio pobūdžio („Moteris ir vyrai lietuvių kultūroje“, Vilnius: Lietuvos kultūros institutas, 1992, p. 124). Dialogiškumas būdingas ir šiandienos poetėms. Ir kalbasi jos ne tik su mylimaisiais, Dievu ar mitologiniais herojais, bet ir pačios su savimi. Be to, jos kalbasi viena su kita. Šiuos du kalbėjimus norėtųsi atidžiau panagrinėti. Jie abu savaip narcisistiniai – su kita dažnai kalbamasi kaip su savo atspindžiu, antrininke,

Marilyn Monroe: kalba daiktai

Apie naują sekso simbolio įvaizdį

Beveik iškart keliomis kalbomis pasirodžiusi Marilyn Monroe knyga „Fragmentai. Eilėraščiai, intymūs užrašai, laiškai“ sulaukė kontroversiškų atsiliepimų. Ar aktorės archyvai pagaliau pasako visą tiesą apie Marilyn Monroe? O gal jie pasako tiesą apie mus? Apie tai svarsto ir Małgorzata Sadowska žurnalo „Przekrój“ puslapiuose. Tekstą spausdiname sutrumpintą.

Ką dar galima parašyti apie Marilyn Monroe? Ką galima pridurti prie beveik pusę amžiaus (aktorė mirė 1962 m.) žurnalistų, dokumentininkų, biografų armijos uoliai kurto pasakojimo? Žinome, kad ji buvo sekso simbolis. Kad taip pat buvo Holivude pasiklydusi našlaitė. Kaprizinga žvaigždė. Pamišėlė. Kankinė. Kvailoka blondinė. Buvo ypatinga aktorė. Nebuvo jokia aktorė. Buvo ambicinga. Buvo pasileidusi. Ja domėjosi bulvarinė spauda, moterų žurnalai ir rimti leidiniai. Jos fenomeną tyrinėjo intelektualai.

Rašytojas Trumanas Capote ją vadino „gražiu vaiku“. Rašytojui, scenaristui ir režisieriui Normanui Maileriui ji buvo „viena paskutinių kino aristokračių“. Feministė ir žurnalistė Gloria Steinem tvirtino, kad „ją skatino būti infantiliška, būti papuošalu; ji labiau buvo vertinama už išvaizdą, o ne už tai, kas buvo jos galvoje ir širdyje“. Rašytoja Joyce Carol Oates priduria: „Visi ją suvokė kaip elgetą, kurią per klaidą palaikė princese. Bet ji pradėjo vaidinti princesę ir tai ją sunaikino.“

Kai kurie autoriai taip rimtai nesvarsto. Andrew O’Hagano knygoje „Šuns Mafu ir jo draugės Marilyn Monroe pasvarstymai“ apie aktorę pasakoja keturkojis – baltas pudelis Mafas, kurį aktoarei iš tikrųjų kadaise padovanojo Frankas Sinatra.

Tad yra rašytojų Marilyn, kareivių Marilyn, sąmokslų teorijų gerbėjų Marilyn, psichoanalitikų Marilyn, fotografų Marilyn, sinefilų Marilyn, menininkų Marilyn – Andy Warholas ją tapė, Krystianas Lupa pastatė spektaklį, o Woody Allenas jos portretą pakabino virš židinio. Kiekvienas turi savąją Marilyn ir

kiekvienai epochai reikia naujos. Stulbina šio mito gyvybingumas. Kokia yra naujųjų laikų Marilyn?

Marilyn su „Ulisu“

Tai – intelektualė arba bent jau asmenybė, turinti literatūrinių ambicijų, poezijos autorė, uoli skaitytoja ir studentė („Graikų filosofija – aukštinė proporcija – nei per daug, nei per mažai“, – užsirašo ji viename bloknote.). Knygos redaktoriai daro viską, kad kartą ir visam laikui sunaikintų seksualios blondinės įvaizdį. Knyga susideda iš Marilyn Monroe archyvų, kuriuos atsitiktinai surado trečioji Lee Strasbergo, „Actors Studio“ įkūrėjas, aktorės mokytojas ir patikėtinio, žmona Anna Strasberg. Čia ir mašinėle parašyti laiškai bei prisiminimai, užrašų knygtės, kartais – tiesiog pavieniai sakiniai. Paskubomis užrašytos, sunkiai iššifruojamos, pilnos užbraukimų ir pabraukimų ranka parašytos pastabos ant viešbučių popieriaus. Iš užrašų knygučių išplėšti lapai (arba su draudimo kompanijos pavadinimu), ant kurių užrašytas patiekalo receptas.

Pagaliau ir eilėraščiai, nors turint omenyje, jog šalia pateikiamos originalių užrašų faksimilės, kartais gali pasirodyti, kad knygos redaktoriai Stanley Buchtalas ir Bernardas Commentas savarankiškai paverčia užrašus poezija („Beethovenas / 6 paskutiniai kvartetai / Ravelis – valsas? Bartokas – kvartetai / tęsinys kitame puslapyje / įrašų sąrašas“).

„Fragmentai“ – tai įvairių Marilyn Monroe gyvenimo etapų užrašų rinkinys, ir jei juos kažkas sieja, tai nuolat pasikartojantis pasitikėjimo savimi motyvas: „Naujo teksto baimė / gal niekad nesugebėsiu jo išmokyti / gal klysiu / žmonės pagalvos, kad esu netikusi, arba mane / išjuoks, arba pasižiūrės iš aukšto, arba nutars, kad nemoku vaidinti“. Tarp autoanalitškų išvadų, sau pačiai duotų pažadų, psichinių būsenų aprašymų ir pastabų apie vaidmenis staiga pasitaiko neviltingos kupini prisipažinimai, ko gero, labiausiai jaudinantys iš visų surinktų užrašų, nors greičiau jie įtvirtina mūsų Marilyn – giliai nelaimingo žmogaus

suvokimą: „Viena!!! / Esu viena – visada esu viena / Kad ir kas vyktų.“

Rašanti, o ne gundanti mus praverptomis lūpomis, seksualia poza, žvilgsniu Marilyn. Jau „Fragmentų“ viršelis sufleruoja, kad tai visiškai kitokia knyga apie Monroe. Taip pat ir faktas, kad gražią jos įžangą parašė italų rašytojas Antonio Tabucchi. Kitos fotografijos taip pat neša aiškia žinią: štai Marilyn su „Ulisu“, Marilyn ant žolės su Capote’s „Žolių arfa“, knygyne su „Komivojažerio mirtimi“. „Fragmentų“ redaktoriai pasididžiūdami praneša, kad aktorės bibliotekoje buvo 400 knygų.

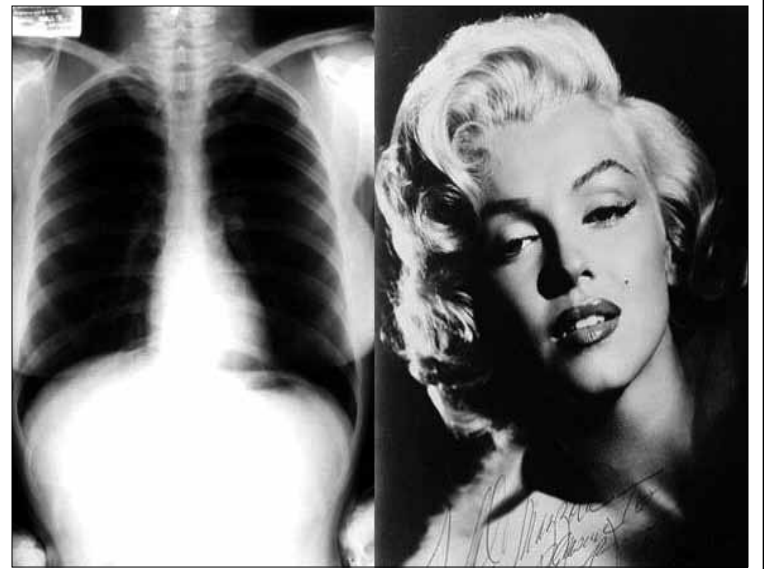
Marilyn su poete Edith Sitwell, su rašytoja Karen Blixen, su jau minėtu Trumanu Capote. Šis rinkinys padeda aktoarei atsiverti naujame kontekste, nors lygiai taip pat būtų galima sudėlioti knygą iš jos atvaizdų su taurele arba cigarete rankose.

Strasbergų šeima ir „Fragmentų“ redaktoriai nori, kad pamatytume labiau žmogišką nei žvaigždišką Monroe – neįtikėtinai jautrią, protingą, suvokiančią save. Mitą pastatyti ant žemės nori ir JAV prieš kelis mėnesius pasirodžiusi knyga „MM – Personal“, dar vieno po daugelio metų atrasto archyvo medžiaga. Tai – dviejų spintelių, kurios matomos nuotraukoje, turinys. Knygoje jų fotografija – tarsi daiktinis nusikaltimo įrodymas.

Kaip girtas jūreivis

Štai dar vienas stulbinamas faktas: nors nuo Monroe mirties praėjo beveik pusę amžiaus, vis iškyla naujos nuotraukos, užrašai, dokumentai, daiktai, juostos – lyg jos biografija būtų neišsemiamą ir ją būtų galima rašyti be pabaigos. Tarsi kur nors po žeme (arba greičiausiai Kinijoje) visą parą nenuilstamai dirbtų pogrindinis fabrikėlis „MM – memorabilia“, išspjauantis iš savęs čekius, laiškus, kailinius, šviesių plaukų sruogas, fotografijas, filmus, butelius su neišgertu šampanu...

Minėtų spintelių (pilkos ir mėlynos), kurių nasruose prieš beveik dvejus metus buvo rasta tūkstantis dokumentų, istorija yra ilga ir sudėtinga. Jų savininkas Millingtonas Conroy’us – vienos Monroe asis-

Marilyn Monroe – rentgeno nuotrauka ir ikona

tenčių palikuonis, turėjo susitarti su Strasbergais, testamentu galia įpareigotais rūpintis visu aktorės palikimu. Apie brangaus rinkinio egzistavimą Anną Strasberg informavo fotografas Markas Andersonas, kuriam Conroy’us leido nufotografuoti archyvą. Andersonas ėmė įtarinėti, kad Millingtonas Conroy’us nori išparduoti Marilyn lobius juodojoje rinkoje. Teisinis mūšis už dvi spinteles ir kailinių, bižuterijos bei iki tol neskelbtų nuotraukų kolekciją vyko paslapyje, kai dienos šviesą išvydo „MM – Personal“ su Andersono nuotraukomis, kuriose matyti sąskaitos už kailinius ir tris Sigmundo Freudo raštų tomus, už pietus, batus, psichoterapijos seansą pas daktarę Marianne Kris, finansinės ataskaitos, gerbėjų laiškai, vizitinės kortelės, žvaigždės pasirašyti čekiai etc. Šiems daiktams žodžius knygoje suteikė profesorė Lois Banner. Monroe gyvenimą jau anksčiau tyrinėjusi profesorė prisipažino „Vanity Fair“, kad archyvas mums atskleidžia „kitą Marilyn Monroe pusę, kurios nėra biografijose, ir leidžia mums giliau suprasti, kas ji buvo kaip privatus asmuo“.

Žinoma, asmeniniai menininkų archyvai dažnai pateikia mums unikalių žinių ir leidžia suvokti iki tol nežinomą jų kūrybos kontekstą. Tačiau Monroe atvejis yra vis dėlto kraštutinis, pirmiausia todėl, kad tyrinėto-

jams mažiausiai rūpi jos aktorystė, filmai. Kiekviena jos ranka užrašyta popieriaus skiautė yra tarsi daiktinis įrodymas, kiekviena sąskaita yra vertinama. Feministė Lois Banner skelbia nuosprendį: „Monroe leido pinigų lyg girtas jūreivis.“

Jokiam kitam asmeniui nebuvo atlikta tokia nuosekli vieša visisekcija. Už to slypi poreikis suvokti, sukataloguoti ir apibrėžti fenomeną, kuriuo buvo Monroe. Tarsi dar vieni dokumentai ar kailiniai, nauji „atrasti“ daiktai būtų gabalėliai dėlionės, iš kurių vieną dieną pavyks sudėlioti tikrą, pilną Marilyn Monroe portretą.

Ar žinote, kad viename aukcione buvo siūloma net aktorės rentgeno nuotrauka? (Parduota už 20 tūkstančių dolerių.) Sunku rasti geresnę metaforą – norėtume Monroe visam laikui peršviesti, pamatyti, kas jos viduje, ir iškelti tai į dienos paviršių. „Fragmentuose“ ji prisimena sapną, kuriame Strasbergas ją operuoja, bet prapjautame pilve suranda tik pjuvenų. Jis labai nusivylęs, o ji išsigandusi, kad šitaip nuvylė mokytoją.

Ar Monroe archyvai – tai kažkas daugiau nei tik pjuvenos? Be abejo. Vertingi yra kai kurie dokumentai ir pačios aktorės užrašai. Bet kokią tiesą galima išplėsti iš senų nušiususių kailinių? Ar iš „Chanel Nr. 5“ buteliuko?

PARENGĖ K. R.

ATKELTA IŠ 4 PSL.

skaitytojas paliekamas ant plonyčio ledo tarp literatūros ir realybės (poezija, žinoma, pirmiau!). Nes poezija – tai

*Baltas dervišo apsiaustas,
besisukęs amžinai.*

Erika Drungytė

Poetės portretas negali būti išbaigtas – jį nuolat perkuria nauji veidai ir balsai. Bet keli greiti štrichai iš „natūros“ (kuri iš tiesų yra kultūra!), t.y. šiemetinio almanacho, punktyriškai nužymės poetinės (savi)vaizduotės kaitą.

„Poezijos pavasario“ moterys – nuo vyriausios iki jauniausios – daugiabalsės, daugiabriaunės. Vyresnės išlaiko pagarbų atstumą, joms svarbu, kad

„dvasios kaitrioji liepsna liepsnotų trapiuos kūno induos“ (Aldona Elena Puišytė). Kitaip atsiveria egzistencinė tuštuma, kai jautiesi „kaip ankštis, išlukštenta visų“ (Meilė Kudrauskaitė). Jos žino užkeikimus ir užkalbėjimus, kad sukūpti šis pasaulis. Poezija gimsta iš „palaiminto švytėjimo paprastos kasdienybės“ (Puišytė).

Viduriniokės nebando pagauti rilkiškų būties atspindžių daiktuose – per didelis atstumas. Tačiau jos atidžiai įsižiūri į „lietaus strazdanėles ant grindinio“ ir jaučiasi mažesnės už „mirštančias žoles“ (Ona Jautakė). Skvarbų žvilgsnį lydi aštriai pagaląsti žodžiai: „jokios maldos – tik kraujo skudurėlis / ir lūpų pjūvis: nepalik manęs“ (Dovilė Zelčiūtė). Tai karta, kuri dar išlaiko tradicinius vyrų ir moterų vaidmenis, bet abejoja jų talpumu ir

stabilumu. Kartais atrodo, kad poetės gyvena suspaustoje erdvėje ir jaučiasi kasdienybės eilinė: „kai rytais su savimi nesiveikini / ir tik vardas iš patalo keliai“ (Rita Makselytė); „bandau šypsotis tau / kreivu veidu / bandau būti gera / ir kepu / bulvinius blynus / pagal senovišką / močiutės receptą“ (Daiva Molytė-Lukauskienė).

Kuo toliau, tuo mažiau poetėms rūpi sprauti save į kokius nors rėmus – literatūrinius, socialinius, psichologinius. Jie dar yra, tačiau suasmeninti ir pritaikyti autorės poreikiams. Štai Sonata Paliulytė rašo sonetų ciklą „Sonatos sonetai“. Klasikinė forma, asmeninis turinys. Neringa Dangvydė atsigręžia į Rytus ir kuria eiles beveik neliesdama paviršių – todėl toks dažnas vyšnios žiedlapio motyvas.

Visų kartų poetės vengia politikos ir net pilietinės pozicijos deklaravimo – tai tikriausiai susiję su privalomo sovietmečio visuomeniškumo ir perdėm pakylėtos Sąjūdžio laikų retorikos atmetimu. Kol kas tarp mūsų poečių nepopuliari Adrienne Rich tipo laikysena, kai poetė kalba ir apie giliai asmenišką, ir apie skaudžias politines realijas neprarasdama gelmės ir savitumo. Gal tik pačios jauniausios nedalija poetinių patirčių į asmenines ir politines. Jų poetinė vaizduotė skleidžiasi ir viešojoje, ir privačiojoje, ir virtualiojoje erdvėje:

*Apsirengiu matrioška
Imu šokti ančiukų šokį
Laukiu, kol man iškvies greitąją
Arba neapsikentę
Suspendys nacionalistai*

Deimantė Bandzevičiūtė

Dievas vis dar yra, bet jis uždarytas stiklainy su mėlynių uogienės likučiais – jo galiojimo laikas pasibaigęs (Laura Valaitytė).

Todėl nuo žaibų apsaugos bučiniai, o ne „Marijos radijas“ (Rugilė Gaidukaitė).

Neapibendrinusi gyvai tebekuriamo poetės portreto. Nes poetė išeina iš rėmų, paveiklo, teksto. Iš namų – į biblioteką, iš mokyklos – į gatvę, iš kūno – į knygą. Ir atvirksčiai. Kalbasi su savim ir kitomis poetėmis – kaip su savim:

*buvai mano klausykla, lentyna
mano nušiususiai knygai
buvai puslapiu mano raidėms
rašalas parkeriui
poezija yra tai*

Giedrė Kazlauskaitė

Su bundančia gamta

5-oji Baltijos šalių šiuolaikinės keramikos paroda „Pavasaris 2011“ Keramikos muziejuje

Lijana Šatavičiūtė

Keramikos muziejaus skliautai Kaune jau penktą kartą priglaudė Baltijos šalių šiuolaikinės keramikos parodos dalyvius. „Pavasaris 2011“ kaip niekad spalvingas, pasižymintis dalyvių gausa (iš viso jų 81) ir meninių ieškojimų įvairove. Be lietuvių, daugiausia darbų pristatė latviai, kiek mažiau estai, o svečių teisėmis dalyvauja Švedijos ir Rusijos atstovai. Šių parodų sumanytojai ir organizatoriai – kauniečiai keramikai Živilė Bardzilauskaitė Bergins ir Juris Ber-

vilizacijos priešpriešos, ekologijos problematika. Tai amžinos bendražmogiškos temos, jaudinančios įvairių pažiūrų menininkus. Organinės formos šiuo metu yra užvaldžiusios viso pasaulio keramiką. Gamtos atgimimo tema skatina tyrinėti giliuosius materialaus ir dvasinio gyvenimo klotus, kelia mintis apie laikinumą ir amžinybę, natūros ir kultūros priešpriešą.

Štai, skleiddami *art deco* dvasią, žaismingai prašuliuoja stilingi Ačio Šnėvelio „Jūros arkliai“, tingiai ropoja iš žiemos miego pabudę gyviai (Jovilės Talmantaitės El-Monsour va-

dena Kristina Paulauskaitė („Eko krizė“) ir Maria Cottelessa („Ištroškęs orangutangas“).

Gamtiniai įspūdžiai susipina su praeities reminiscencijomis amorfiškame moliniame Violetos Ridikaitės-Laužadienės inde „Sapnas“, išmarginatame archajiškais baltų ornamentais, senais rašmenimis, pirštų ir netobulų darbo įrankių paliktais pėdsakais. Jo negudri forma ir ją paryškinantis dekoras angobais bei mėlyna glazūra kelia asociacijų apie būties trapumą ir bėgantį laiką. Kultūrinę atmintį atgaivino Inese Brants, sukūrusi

Šemberaitės mergaitės figūrėlė („Ji“) glaudžia negyvą paukštį. Sigitos Lukošūnienės kompozicijoje „Šešėliai“ viena kitai nugaras atsukusios moters ir vyro figūros demonstruoja tarpusavio konfliktą, bet tarp jų nusidriekęs besibučiuojančiųjų šešėlis kalba ką kita. Vidinių išgyvenimų patirčiai skirta Živilės Bardzilauskaitės Bergins „Versmas“ šią temą perteikė plastinėmis priemonėmis – destruktiviu į dvi dalis perskeltu moters torsu, primenančiu dvi veido puses.

Ar galėtume teigti, kad lietuviai dažniau savo kūrybą grindžia siužetu, pasakojimu? Gal būtų ir per drąsu apibendrinti visą Baltijos šalių keramiką, bet šioje parodoje išplėtotas idėjinis pradai krenta į akis. Vis dėlto naratyvo pasirinkimą lemia ir itin įvairi, skirtingas tendencijas toleruojanti šiuolaikinės keramikos situacija. Formos raiškumo galima pasiekti ir kūrybiškai plėtojant lietuviškos keramikos tradiciją. Tautinės mitologijos ir pasaulėvaizdžio (statikos, naivios stilizacijos, savitos puošybos sampratos) ypatybes išlaikiusi, spalvotais moliais dekoruota Elvyros Petraitienės skulptūrėlė „Nijolė“ būtų tarsi priešara teiginiam, kad liaudiškumas šiuolaikiniam menui neaktualus. Vyriška energija trykšta visai kitais principais grįsta Andriaus Janulaičio plastika (nardytojo galva „Žiūrintis į saulę“). Pagarbos nusipelno ir atpažįstamu individualiu stiliumi kuriantys autoriai (Aldona Šaltenienė).

Specifinio keramikos dirbinio – indo – tematika teikia be galo daug kūrybinių impulsų. Įvairiai transformuotas arba eksperimentuojant atsiradęs indas gali kelti begalę prasminio asociacijų (Audronė Vaškevičiūtė, Saulius Jankauskas, Marius Ramonaitis). Į konkrečią paskirtį nepretenduojantys preciziški Dainio

porcelianinę lėkštę šaukštelių azūro pakraščiais („Laukiam sugrįžtant“), Jekaterina Ominina politinę situaciją perteikė kaip instaliaciją „Galvų medžioklė“ – aplink fabrikinės gamybos lėkštę išdėlioti aštrūs stalo įrankiai.

Keramikai šioje parodoje apskritai neabejingi socialinėms aktualijoms ir visuomenės skauduliams. Pilietiško kategorijoje vyravo lietuviai, jie demonstravo įvairią stilistiką – nuo gana tradicinių (Juozas Adomonio aguonų galvučių prikrauto dubens „Opijaus kirtis“, Elžbietos Lengvinaitės inkilų kompozicijos „O gal tautiečiai dar sugrįš?...“) iki instaliacinio pobūdžio darbų. Valdas Kurkietis nulipdė padėklą-žemėlapi su karščiausiais Kauno „taškais“, kiekvieną jų pažymėdamas šimtgramine briaunota stiklainaite („Taurių terapija“). Tuo tarpu teisėjo mantija vilkintis krokodilas Žilvino Labanausko darbe „Laukiantys pedofilai. Mažyliai, kur jūs?“ sukels šypseną, o gal ir papiktins vaikų seksualinio išnaudojimo faktų sukrėtus piliečius. Miesčioniškos tuštybės problema priminama Eglės Labanauskės-Stankvičės kompozicijoje „Glamūriniai“, vaizduojančioje prestižinių drabužių firmų ženklais išpuoštus, iki blizgesio nugludintus užpakaliukus. Socialiai aktualiuose darbuose ne tik nepamiršamas, bet dažnai pabrėžiamas medžiaginis kūrinio aspektas. Nors eksponuojami ir postmodernizmui būdingos antimedžiaginės tendencijos besilaikantys darbai, naudojančys masinės gamybos detales. Bene įdomiausias iš tokių bandymų – Danutės Jazgevičiūtės lėktuvėlis („Reikėjo berniukams padangų žydrų“). Pirmą kartą „pavasarių“ istorijoje demonstruojamas latvių videomenas, kuriam keraminis personažus sukūrė Vita Valdmane.

Karin Kalman. „Gyvas daiktas“. 2010 m.

J. BERGINIO NUOTRAUKOS

gins. Jų pastangomis profesionalios lietuvių keramikos lopšyje Kaune nuo 2007 m. rengiamos parodos įgijo kasmetinių tarptautinių renginių pobūdį. Beje, pirmame Kauno „pavasaryje“ dalyvavo 37, antrame – 56 keramikai. Geros poligrafinės kokybės katalogai – įprasta šių parodų sudėtinė dalis. Kad saujelės entuziastų pastangos gali subrandinti gerų vaisių, įrodė ir Kauno tekstilės meno bienalės, išaugusios iš respublikinės tekstilės pristatymų.

Paroda patraukia plastinės formos įvairove – nuo dekoratyvinės paskirties darbų, figūrinių plastikos iki konceptualių objektų. Kaip ir kitose pastarojo laikotarpio keramikos parodose, vargiai ieškotume grynai funkcionalių kūrinių. Gal tik trapus ir peršviečiamas porcelianinis Aušros Kirkutytės-Kučinskienės arbatos servizas „Kiauras-nekiauras“, atliktas tikslumo reikalaujančia „ryžio grūdo“ technika, tiktų tiesioginei paskirčiai. Tačiau šis kompletas spinduliuoja tokią sakralumo aurą, kad greičiau skirtas pagarbiai grožėtis nei vartoti buičiai.

Parodos dalyvių meninį mąstymą tam tikra linkme kreipė bundančios gamtos, atgimimo, atsinaujinimo idėjos, kurias įkvėpė besiskleidžiantis pavasaris. Tačiau gamtos tematika tokia universali ir aktuali kiekvienai kuriančiai asmenybei, kad šiandien sunkiai įsivaizduotum dailės parodą, kurioje įvairiais pavidalais nesiskleistų augalijos ir gyvūnijos motyvai, nebūtų apmąstoma žmogaus ir ci-

balas), čiułba daugybė paukščių – nuo monumentalų, nepajudinamų (Jolantos Mašidlauskienės „Pavasaris“) iki lengvų, šmaikščių, nuotaikingų (Karlo Knopkeno „Maža šeimynėlė“), įvairiai stilizuotų (liaudiškos manieros, duonos raugu dengtas Skirmanto Petrausko „Paukštis“). Gamtos motyvai įvairiai transformuojami: jautriai skleidžiasi kuklus porcelianinis Pille's Kaleviste's žiedelis („Žalias“), pražysta fantastiški augalai (Vita Valdmane, Milena Pirštelienė), lapelius leidžia į česnaką panašus augalas (Karin Kalman „Gyvas daiktas“), stiebiasi atgyjanti abstrakti plastika – spygliukais tarsi kaktusai nusėtos Anne's Törn formos „Mėlyni ir pūkuoti“, į tirštą mėlyną junginį sugulę Mairitos Folkmanės porceliano juostos („Standartas II“). Gyvybe alsuoja tvirtos, nenusakomos prigimties struktūros (Mindaugo Pridotko „Būseną“).

Ramunės Pranckevičiūtės balto molio „Sniego gėlės“ yra gamtinės kilmės, kaip ir romantinę pasaulėjautą atskleidžianti sodri Onos Kreivytes-Naruševičienės kompozicija „Mėlynojo paukščio lizdas“. Prakutusius lietuvių interjerų puošmena – sumedžiotų žvėrių iškamšos – paskatino Dalių ir Rytų Jakimavičius ironizuoti vartotojiškos visuomenės vertybes („Trofėjai“), o nesibaigiantys politikų žaidimai – Domilė Ragauskaitė pavaizduoti juos kaip kiaušinių-šachmatų figūrų kombinacijas („Žaidimas“). Originaliai ekologijos tematiką gvil-

įvairių kraštų kryžių interpretacijas, ir Kristina Brattsand Carlsson, pateikusi schematišką, tarsi laiko patina padengtą raitelio paveikslą („Ženklas“). Natūros ir kultūros priešpriešos idėja paakino Ričardą Lukošūną iš antikos, senovės Egipto ir Mesopotamijos statinių fragmentų bei rašmenų sukonstruoti it nebylus kalnas stūksantį žmogų-statinį „Palikimas“. Baltų ir etruskų genčių istorinių paralelių paieškos atskleistos Jurio Berginio kompozicijoje „Etruskai“, tarsi koliažas sudėliotoje iš analogiškų baltų ir etruskų ornamentų, architektūros motyvų, panašiai skambančių žodžių. Istorinė būtis, jau ne vieną dešimtmetį menininkus jaudinantys jos simboliai ir ženklai išryškėja ir Kauno parodoje.

Stiliaus ir koncepcijos požiūriu įvairiopa figūrinė plastika atspindi skirtingą keramikų meninį mąstymą. Pusmetrinė berniuko statulėlė „Arnas“ pasižymi lietuvių keramikai neįprasta natūralistine formos traktuote. Visiška jos priešingybė – apibendrinta ir stilizuota Vidos Juškaitės moters figūrėlė „Prisiminimų prisilietimai“ – inovatyvi individualizuotu pasaulio perteikimu ir gebėjimu nematomus dalykus – meditacinę nuotaiką ir vidinį susitelkimą – paryškinti plastiniais atitikmenimis, figūrą supančiomis subtiliomis juostomis. Šiandien keramikai nebijo būti apkaltinti literatūriškumu, siužeto plėtojimu ar panašiomis nuodėmėmis, dar ne taip seniai laikytomis modernizmo priešais. Jaudinančiai negrabi Agnės

Agnė Šemberaitė. „Ji“. 2011 m.

Lesinio porceliano puodai žavi atlikimo meistryste ir harmonija. Apie keraminės medžiagos gyvybingumą byloja iš molio juostų susuktas Evos Berg padaras – kažkas tarp gyvūno ir arbatinio („Kovo triušis“). Ingridos Allik natiurmorte „Pavasaris“ su molyje įspaustomis seno porceliano duženomis užsimenama apie šios akimirkos trapumą, o Sergejus Karevas, nulipdęs iš dubens į viršų besistiebiančias žmogaus pėdas („Dirbtinė šlovė“), provokuoja aktualią kritinę mintį. Ramutė Juršienė tėvynę palikusiems tautiečiams skyrė grakščią

Edita Jakubonytė. „Arnas“. 2010 m.

Kauno „pavasariai“, kasmet suburiantys Baltijos šalių keramikus Kaune, siekia gilintis į bendrą archajinę ir istorinę regiono praeitį, atspindėti šiandienos keramikos ieškojimus. Gal platesnį geografinį bendradarbiavimą paskatins augantis parodų prestižas?

Paroda veikia iki gegužės 11 d.

Keramikos muziejus
(Nacionalinio M.K. Čiurlionio dailės muziejus; Rotušės a. 15, Kaunas)
dirba antradienį–sekmadienį 11–17 val.

Tarp dienos ir nakties

ATKELTA IŠ 1 PSL.

Nebuvo tai mano kūrybos *credo*, bet jaučiausi einąs tapytojo keliu, tik staiga mane capt – pričiupo tarnyba sovietinėje armijoje. Nuvežė metams į Kaliningradą. O tada, kai žmogus esi už tvoros, atsiranda toks nusivylimas, pesimizmas, metaforika. Turi būti mandagus, nesipriešinti. Ir tas amžinas nutylėjimas... Kitaip būtų prispaustas prie žemės ir sutraiškytas. Dar vienas savotiškas universitetas – nutylėti...

Kai studijavau Dailės institute, nesėdėdavau kaip kiti kavinėse, o vis paišiau ar kokį ekslibrisą raizniau. Sukūriau ekslibrisų Vilniaus universitetui, atsirado susidomėjimas jais ir mažytė viltis, kad gal mano darbelis išeis į pasaulį. Man pradėjo rašyti kolekcionieriai iš Lenkijos, Skandinavijos. Ir iš pradžių ekslibrisus buvo galima laiške siųsti. Vėliau tik pradėta tuos laiškus skaityti, tikrinti, ir ekslibrisai nebenuėdavo. O iš pradžių jie iškeliaudavo lengvai, lyg atvirukai. Tada lietuvių ekslibrisai ir sužibėjo: Kisarauskas, Kmieliauskas, Didelytė, Repšys – jų buvo kokie penki ar šeši, grupelė, kuri dalyvaudavo parodose be Maskvos palaiminimo.

R. U.: Jūsų kūrybos pradžioje daug užslėpto „homo sovieticus“ nerimo, ilgesio, nusivylimo, noro pasipriešinti... Savo gyvenamąją vietą pasirinkote Lenkiją, kuriai teko mažiau suvaržymų. Kaip pasikeitė Jūsų pasaulėvaizdis, po Sovietų Sąjungos griuvimo atsivėrus sienoms? Kiek tai palietė Jūsų kūrybą, temas?

Kūryba keičiasi, dėstosi ne pagal kasdienius įvykius ar televizijos žinių temas. Ji gali reaguoti į tam tikrus įvykius ir egzistuoti nepriklausomai. Žinoma, esu paskyręs dalį kūrybos kasdienybei atspindėti. Tuo metu, kai atvykau į Lenkiją, buvo galimybė bendradarbiauti su tokiu žurnalu „Literatūra“, paskui „Politika“. Juose vieną kartą per savaitę būdavo paliktas plotas mano piešiniam, ir vadinosi tai „poetinis pilkos dienos komentaras“. Tie piešiniai nebuvo kurti pagal užsakymą, juose buvo tam tikros ironijos, satyros. Pavyzdžiui, kiaušėnė nusizudo prie mėsos parduotuvės, o visi žmonės džiaugiasi, nes bus mėsos. O tuomet dar buvo ir kortelės maistui, ir būdavo, kad tik pirmieji dešimt gauna tos mėsos. Vieną sykį teko stovėti ir man visą naktį, nes augo trys vaikai. Ir tai tapo man savotišku teatrinio performansu: praleisti visą naktį eilėje, stebėti tuos žmones, jų veidus, reakcijas. Tuomet Lenkijoje buvo išties sunku, vykdavo streikai, parduotuvėse nieko nebuvo, ir kortelės – viskam. Dabar kortelės jau istorija. O grafikos darbuose ar, pavyzdžiui, iliustracijose – daugiau pasakiškumo nei kasdieninio gyvenimo. Kasdienybė labiau tinka piešiniam. Plakatas taip pat turi savo specifiką, priklauso nuo temos, pavyzdžiui: teatras, kinas, festivalis. Temą reikia atskleisti tautiškai, koncentruotai. Dažnai laukdamas autobuso stebėdavau skelbimų stulpus gatvėje. Mačiau, kad lenkų plakatai drąsūs, įdomūs, kartais juose – šokiruojanti

mintis, bet tai tinka gatvės menui. Man tai artima. Pamažu atsirado vienas kitas užsakovas, paskui pasipylė jų gausybė, ir per tuos metus sukūrta gal apie 250 plakatų. Pradžioje piešė, paskui spausdinama, ir po kokios savaitės plakatas jau kabo gatvėje. Tai buvo greičiausiai pamatomas ir įvertinamas žanras. Buvo toks laikraštis „Życze Warszawy“, jis kas mėnesį rengė geriausio kūrinių konkursus. Ir paskui pamatai, kad vieną kartą esi tarp tų trijų geriausių, kitą mėnesį vėl, ir straipsniuose pasirodydavo: „Stasys – pirmas“, „Stasys – antras“. Tai išpopuliarino mano vardą. Ir plakatai, ir knygos vaikams.

Stasys Eidrigevičius. „Kiškis“. 1988 m.

R. U.: Kaip gimsta Jūsų kūrinių idėjos, metaforiški įvaizdžiai? Kiek tai veikia literatūra, muzika, dailė?

Visą laiką keliaudamas, būdamas naujose parodose ar spektakliuose, stebiu viską. Visur vaikštau su mažyte knygute, kurioje kaip dienoraštyje lieka mano reakcija. O kartais gretinant kyla naujų sumanymų. Galiu ir nerealizuoti spektaklio ar paveikslą, o tik paprasčiausiai stebėti tai, kas gyvenime man duota šią akimirką, šią minutę, šią savaitę. Daug keliauju, bet niekad kelionės nebūna tuščios, turstinės. Dažnai išsiruošiu kelionėn ir jaučiu, kad prasideda naujas etapas. Pavyzdžiui, sėdint lėktuve kartais ateina daug netikėtų minčių. Atrodo, kad nepriklausai jokiai kraštui ir esi nežinia kur lekiantis dangaus paukštis. Ieškant plakatumo minties (o plakate ji ypač svarbi), sėdėti prie stalo nėra jokios naudos. O skrendant lėktuvu dažnai mintis pati išsigrynina. Ir būni laimingas, ir tada galvoji, kad laikas nėra prarastas.

R. U.: Jūs seniai domitės fotografija. Ankstyvos Jūsų nuotraukos sukurtos fiksuojant natūrą, vėlyvosiose juntama stipri režisūra. Ar

ilgai ruošiatės, ar tai labiau spontaniško impulso rezultatas?

Ankstyvoje, Lepšių kaimo fotografijoje dažniausiai fotografuodavau tėvus, ir dažnai jie nežinodavo, kad tai darau. Dabar jos jau turi ir savotišką istorinę vertę: taip atrodė stalas, kietas, dengtas šiaudais stogas (o vėliau jau siferiu) – jaučiausi kaita. Dabartinė mano fotografija, aišku, režisūrinė. Turiu jai pasiruošti, paruošti eskizus ir rekvizitus, jei jie man reikalingi: dėžė ar lazda, kiti dirbtuvėje turimi daiktai. Kartais juos reikia sukurti. Visose nuotraukose – veidai su kaukėmis arba veido išvis nesimato. Vieni

obuoliuką ar kiaušinį, paukščio galvą ar žmogelį, dėžutę, namą, taką... Nuo šių paveikslukų prasidėjo mano kelias į iliustraciją. Iliustracijas V. Žilinskaitės „Robotui ir peteliškei“ kūrė gausine tempera ant juodo popieriaus. Tas juodas popierius diktavo ir kūrinių laiką.

M. Ž.: Daugelis Jūsų kūrybos tyrinėtojų išskiria siurrealizmo apraiškas. Ar galėtumėte tai plačiau pakomentuoti?

Studijų metais informacijos apie tai, kas vyksta pasaulio mene, beveik nebuvo. Kokio nors studento tėvai grįždavo iš kelionės po pasaulį, atsinešdavo knygą. Knygą apie Salvadorą Dalí pamačiau būtent taip. Buvo menas, kurio nežinojau, bet jaučiau, kad su tuo menu turiu bendrą kalbą, kad tas menas mane domina savotiška fantazijos puota. Ilgainiui susipažinau su Magritte'o, De Chirico kūryba. Bet galvojau – jie tai jie, o aš esu aš. Turėjau savo minčių – vieną daiktą rišau prie kito, taip surasdama ryšį tarp skirtingų daiktų, tarp daikto ir gyvulio, žmogaus, paukščio. Sūrišdavau paveikslą į tam tikrą metaforinį ryšuliuką. 1976 metais vystėsi šis mąstymas, vėliau persikėlė iš ekslibrisų į miniatiūras, čia siurrealizmas atrodo savotiškai mažytėje popieriaus plokštumoje, tarsi vykėtų fantazijos šokis. Vėliau ši tendencija išsiplėtojo knygose vaikams.

Fantazijos kelias prasidėjo nuo kaimo aplinkos, nuo joje pamatytų situacijų. Kaime gyveno du puspročiai – Petras ir Napalys. Jie nebuvo pavojingi, tik keisti, su fantazija. Situacija tokia: negrįžta katė, vienas iš jų sėdi ir verkia. Arba kita istorija. Turėjo vištą. Kartą višta padėjo kiaušinį, jie neranda, sėdi ir verkia. Tokios mažos bėdos. O paskui nudvėse jų karvė. Prisiėdė žolės ir guli ta karvė pievoj kaip nerealaus balionas. Gyvas siurrealizmas! Tėvas ateina su peiliu ir lupa odą. O aš fotografuoju: ir kraujas, ir šviesiai žalia žolė, ir kraujo balionas tame tuščiam lauke... Gyvenimas atnešė siuzetą.

Atvažiavęs į Varšuvą pamačiau Buñuelio, Fellini filmus. Pagalvojau – štai kur begalinė fantazija! Čia ir klounai, ir raudonos nosys, ir persirengę popiežiai. Lenkijoje pamačiau Tadeušo Kantoro teatrą. Jo kuriamas pasaulis pasirodė man artimas – mediniai daiktai, aktoriai mažai kalba, labai paprasti judesiai, daug dainų, muzikos.

R. U.: Esate plačiai pripažintas, daug pasiekęs kūrėjas. Dažnai keliaujate, galite gyventi bet kurioje šalyje. Vis dėlto esate prisirišęs prie Rytų regiono. Kodėl renkatės šią pasaulio dalį ir nuolatos grįžtate į Lenkiją? O kokius planus siejate su Lietuva, ar neplanuojate sugrįžti?

Mintyse iš Lietuvos niekada ir neišvažiuoju. Kalbos neužmiršau. Lietuvoje kartkartėmis pasirodau su parodomis. Grįžtu ir kaip svečias, pavyzdžiui, kaip filmo dailininkas

A. VALUŽIO NUOTR. LDM NACIONALINĖ DAILĖS GALERIJA

dalyvavau „Buzkaši: stepių daina“ premjeroje. Mano nuomone, nėra labai svarbu, kur gyvenai. Svarbu kūrybingumas, naujos mintys, džiaugsmas, kad gali tai patirti. Na, o dėl Lietuvos meno, manau, būdamas toli, galiu jį kur kas objektyviau vertinti. Ir ne tik meną. Yra tokio ilgesio... O meilė... Šis žodis man atrodo per dažnai vartojamas. Man patinka rečiau vartojami žodžiai. Štai kodėl mėgdavau aplankyti Algirdą Steponavičių. Jis vartodavo tokius retus, ypatingus žodžius, kurie turėdavo gelmės, individualumo. Tą patį galiu pasakyti apie Juozą Miltinį – jo kalba buvo ypač originali.

Yra toks filmukas apie mane „Svečiuose pas save“, kur aš lankausi Panevėžio krašte. Tame pavadinime daug telpa. O Lenkija? Nežinau, ar ten esu labai savas, aš net kalbos kaip reikiant neišmokau. O plastinė kalba yra tarptautinė, jos nereikia versti, svarbu, kokia jėga iš kūrinių spinduliuoja.

M. Ž.: Nuo 1980 m. gyvenate Varšuvoje. Sakykite, prašom, ką pasiėmėte su savimi iš čia į ten?

Lietuvos bibliotekose liko nemažai mano iliustruotų knygų. O jei kalbėsime metaforiškai, iš Lietuvos pasiėmiau lagaminą, kuriame – visi mano prisiminimai, nuotraukų negatyvai, pasaulėjauta. Daug metų žurnalui „Kultūros barai“ rašau savotiškus keliautojo dienoraščius. Ne kaip kritikas, menotyrininkas, o kaip dailininkas, kaip jautri siela vertinu tai, ką matau keliaudamas, – meną, tam tikrus faktus. Noriu dalintis su skaitytojais tuo, ką matau pasaulyje. Man neužtenka nupiešti ar nufotografuoti. Vienas japonas parašė: „Stasys yra Lietuvos žemė ir Varšuvos vėjas“. Šis pastebėjimas taikliai apibendrina mano kūrybą.

KALBINO PARODOS KURATORĖS
REGINA URBONINĖ,
MILDA ŽVIRBLYTĖ

Paroda veikia iki birželio 5 d.

NDG (Konstitucijos pr. 22, Vilnius)
dirba antradienį, trečiadienį,
penktadienį ir šeštadienį 12–19 val.,
ketvirtadienį 13–20 val.,
sekmadienį 12–17 val.,
Balandžio 23–24 d. NDG nedirbs.

Vokiečių kino dienos

Balandžio 29 d. Vilniuje, „Forum Cinemas Vingis“, prasidės Vokiečių kino dienos. Dienų organizatorius – Goethe's institutas Vilniuje – šiemet programą parengė kartu su Šveicarijos ambasada, tad laukia ir susitikimas su retai mūsų ekranuose rodomu šveicarų kinu. Dienų atidaryme dalyvaus vokiečių aktorius Robertas Gwisdekas, sukūręs pagrindinį vaidmenį filme „Bėk, jei gali“. Iš Vilniaus festivalis persikels į kitus Lietuvos miestus ir vyks iki pat gegužės 22 dienos.

Atidarymo filmas – Dietricho Brüggemanno „Bėk, jei gali“ („Renn, wenn Du kannst“, Vokietija, 2010) pasakoja apie Benjamina – inteligentišką, linksną, bet nusivylusį vaikina. Jis sėdi invalido vežimelyje. Apie meilę jis nė negalvoja, bent jau taip Benas sako savo naujam pagalbininkui Kristianui. Anika kasdien važiuoja dviračiu pro Beno butą. Trijulė susipažįsta, susidraugauja, susikuria ilgesio ir fantazijų pasaulį. Tačiau abu vaikinai iš Anikos tikisi daugiau nei draugystės, o mergina negali apsispręsti. Taip prasideda Beno kelionė į bedugnę, iš kurios jis vienas nebepajėgs išsikapstyti.

Vieno garsiausių šių dienų vokiečių režisierių Tomo Tykwerio („Bėk, Lola, bėk“, „Kvepalai“) filmo „Trise“ („Drei“, Vokietija, 2010) herojai Hana ir Simonas jau 20 metų yra pora. Jie gyvena Berlyne, yra gražūs, šiuolaikiški, subrendę, bevaikiai, išsilavinę ir blaiviai žiūri į gyvenimą. Kultūros renginių vedėja ir meno vadybininkas jau yra patyrę neištikimybę, norą turėti vaikų, persileidimus, išsiskyrimus ir grįžimus. Kartą abu netikėtai įsimyli tą patį vyrą – mokslininką Adamą Borną. Pirmiausia ryšį su juo užmezga Hana, šiek tiek vėliau – ir Simonas. Jie susitikinėja su Adamu, nenutuokdami, kad paslaptis, kurią

jie vienas nuo kito slepia, iš tiesų juos jungia. Išbandymai prasidės, kai Hana netikėtai pastos.

Didelio šių metų „Kino pavasario“ žiūrovų dėmesio jau sulaukęs Chriso Krauso filmas „Poetės dienoraščiai“ („Poll“, Vokietija, Austrija, Estija, 2010) primins pamirštą vokiečių poetę Odą von Siering, tiksliau, 1914 m. vasarą, kurią ji su tėvu ir jo nauja šeima praleido dvare Estijoje, tuomet priklausiusioje Rusijos imperijai. Odos likimą paveikė susitikimas su estų anarchistu ir rašytoju, kurį ji slapstė tėvo – patologo anatomo laboratorijoje. Poetės dienoraščiuose aprašyta meilės istorija tapo filmo pagrindu. Filmo kūrėjai stengėsi atkurti staiga pasibaigusios epochos dvasią, jos prieštaravimus ir kartu susieti filmo herojų – vokiečių aristokratų likimus su po dešimtmečio Vokietijoje įsigalėsiančia nauja ideologija.

Alexanderio Adolpho filmas „Toks laimingas dar niekad nebuvau“ („So glücklich war ich noch nie“, Vokietija, 2009) – tradicinė meilės drama, kurios personažai – du visuomenės atstumtieji. Juos suvaidino populiariai aktoriai Devidas Striesowas, Nadja Uhl. Flirtas su vieno butiko kliente sukėičiui Frankui tampa nuosprendžiu: jis suimamas ir patenka į kalėjimą. Atlikęs bausmę, Frankas bando pradėti užsidirbti sąžiningai, bet ir vėl sutinka Tanią. Dėl jos jis padarytų viską. Neatbaido net tai, kad ji – prostitutė.

Michos Lewinsky komedijos „Civilių aktų registruotojas“ („Die Standesbeamten“, Šveicarija, 2009) personažai taip pat gerai atpažįstami. Rachelė Hubli dirba civilinių aktų registruotoja, o meile seniai nebetiki. Tik kai netikėtai pasirodo jos vaikystės draugas Benas, Rachelė prisimena, ką reiškia įsimylėti. Bet Rachelė yra ištekėjusi, o Benas nori vesti. Ir dar nori, kad jį su išrinktąja sutuoktų būtent Rachelė.

Alaino Gsponero filmas „Lila, Lila“ (Vokietija, 2009) sukurtas pagal Martino Suterio romaną. Populiarus aktorius Daniel Brühl („Viso gero, Leninai“, „Negarbingi šunsnuokiai“) vaidina Davidą Kerną, kurio debiutinis romanas „Lila, Lila“ puikuoja bestselerių sąrašuose. Deja, Davidas nėra tos tragiškos meilės istorijos autorius. Jis tik paprastas padavėjas, o rankraštį rado sendaiktininko spintelėje ir jį pasirašė savo vardu, siekdamas sužavėti literatūrologę Mari. Davido bėdos prasideda, kai dalijant autografus netikėtai pasirodo

„Bėk, jei gali“

bastūnas Džekis, kuris sakosi esąs tikrasis „Lila, Lila“ autorius.

Christopho Schaubo filmas „Džuilijos dingimas“ („Giulias Verschwinden“, Šveicarija, 2009) pelnė Lokarno kino festivalio žiūrovų simpatijų prizą. Tai pasakojimas apie amžius, jaunystę ir kitas vertybes. Per 50-ąjį savo gimtadienį apimta neveltis Džiulija nusprendžia eiti apsipirkti ir susipažįsta su vyriškiu, su kuriuo leidžia vakarą mieliau nei su gimtadienio svečiais. Kiti filmo personažai tą lemtingą vakarą taip pat patiria daug nuotykių. Tarp jų ir

prabėgusios jaunystės besiilginti Leononi, kuri protestuoja prieš savo dukterį, senelių prieglaudą, visuomenės normas, senatvę ir su pasimėgavimu sugadina savo 80-ojo gimtadienio šventę.

Garsaus šveicarų režisieriaus Xavier Kollero drama „Avarija“ („Havarie“, Šveicarija, 2006) prabyla apie dabar itin aktualias ekologines katastrofas. Į vienos jų tyrimą įsipainioja ambicingas ekonomikos studentas Jensas, besistažuojantis tarptautinėje naftos prekybos kompanijoje. Į jį kreipiasi aplinkosaugos aktyvistė Beatris.

Merginos įtarimai pasitvirtina: kompanija naftai transportuoti naudoja pigius, pasenusius tanklaivius. Beatris nori pasinaudoti Jenu kaip liudininku ir šią informaciją paviesti, bet kyla viena problema: Jeno tėvas yra ne tik kompanijos valdybos pirmininkas, bet ir ruošiasi tapti Nacionalinės tarybos prezidentu.

Vaidybinių filmų programą papildys trys dokumentiniai filmai. Gittos Gsell „Šveicariško stupo ritmu“ („Bödälä – Dance the Rhythm“, Šveicarija, 2010) – tai greito tempo filmas apie žmones, kurių kojos yra tarsi archajiškas ir

galingas meninės išraiškos instrumentas. Filmas kviečia į kelionę nuo Vidurio Šveicarijoje paplitusio tryptinio prie stepo, flamenko ir airiškų šokių. Ritmiškas trepsėjimas kojomis primena pirmykščius ritualus, jie išauoga į reginį ir šokių varžybas. Filmas supažindina su aistringais šokėjais, žmonėmis, kurie kojų ritmu išreiškia džiaugsmą, malonumą ir gedulą. Vokiečių dokumentininkų Agostino Imondi ir Dietmaro Ratscho filmo „Neukölln Unlimited“ (Vokietija, 2010) herojai yra vienos šeimos nariai – aštuonioliktmetis Hassanas, devynioliktmetis Lial ir keturioliktmetis Maradona. Jie talentingi muzikantai ir šokėjai, nuo ankstyvos vaikystės gyvenantys Berlyno Neuköllno rajone. Vaikai užaugo su hiphopu ir breiku. Trijulės tėvai nelegaliai atvyko iš Libano ir jau 16 metų šeimai nuolat gresia išsiuntimas. Todėl Lial ir Hassanas kuria planą, kaip savo kūryba galėtų užtikrinti šeimai pragyvenimą ir padėti legaliai įsitvirtinti šalyje. „Moteris ir penki jos drambliai“ („Die Frau mit den fünf Elefanten“, Vokietija, Šveicarija, 2009) pasakoja apie Svetlaną Geier, svarbiausią rusų literatūros vertėją į vokiečių kalbą. Ją tik baigė versti ir perdavė Ciuricho leidyklai „Ammann“ savo gyvenimo kūrinių – penkis didelius Fiodoro Dostojevskio romanus. Vertėja puikiai jaučia kalbą ir bekompromisiškai seka autoriaus idėja. Kartu su filmo režisieriumi Vadimu Jendreyko 85-erių moteris pirmąkart iš šalies, kurią pasirinko kaip tėvynę, keliauja į savo vaikystės vietas Ukrainoje. Filme susipina Geier gyvenimo istorija ir jos literatūrinė kūryba. Tai pasakojimas apie didžiulę kančią, tylius pagalbininkus ir netikėtas galimybes – visa aprėpiančią meilę kalbai.

PAGAL GOETHE'S INSTITUTO INF.

Anonsai

Vengrų kino savaitė

Balandžio 29 d. Vengrijos ambasada kartu su Vilniaus tarptautiniu kino festivaliu „Kino pavasaris“ „Skalvijos“ kino centre pristatys vengrų kino savaitę. Jos programoje – septyni vaidybinių filmų. Jie jau buvo rodyti anksčiau – „Kino pavasario“ ir Kino komedijų festivaliuose, bet šįkart įėjimas į visus seansus bus nemokamas.

Savaitę (balandžio 29 d. 19 val.) pradės Gergely Fonyó komedija „Pagaminta Vengrijoje“ („Made in Hungary“, 2009). Tai istorija apie jaunuolį Mikį, kuris 1963 m. su tėvais grįžta iš JAV į komunistinę Vengriją. Amerikietiškas jaunuolio akcentas bei ekscentriška apranga patraukia ne tik valdžios dėmesį, bet ir kelia įtarimą jaunuolio draugams. Kad susigrąžintų jų pasitikėjimą, jaunuolis imasi roko muzikos. Pats režisierius filmą vadina pusiau biografiniu, nes septynerius metus gyveno Los Andžele, o vėliau turėjo grįžti į Vengriją.

Balandžio 30 d. 19 val. bus rodomas Nimród Antalio filmas „Kontro-

lieriai“ („Kontroll“, 2003). Veiksmas nukels į Budapešto požeminį pasaulį – metro, kuriame, kaip ir ant žemės, verda gyvenimas. Dar čia gyvena metro kontrolierius terorizuojantis bėgikas bei paslaptinis žudikas maniakas, stumdantis keleivius po atvažiuojančiais traukiniais. 2003-aisiais filmas buvo atrinktas į Kanų, Karlovy Varų, Pusano, Edinburgo, Monrealio, Vankuverio kino festivalius bei gavo ne vieną apdovanojimą.

Gegužės 1 d. 19 val. kriminalinę dramą „Žagsėjimas“ („Hukkle“, 2002) ir gegužės 2 d. filmą „Taksidermija“ („Taxidermia“, 2006) pristatys abiejų režisierius Györgis Pálfis. Karjerą jis pradėjo kurdamas eksperimentinius filmus. Režisūrą baigė Budapešto teatro ir kino akademijoje. Tarptautinio pripažinimo sulaukė jau pirmas Pálfi filmas „Žagsėjimas“, jis apdovanotas Europos kino akademijos Metų atradimo prizų. Čia režisierius stebi vienos mažos kaimo bendruomenės gyventojus (ir žmones, ir gyvūnus). Tai nuolat žagsintis senas vyras, piemenė ir jos avys, sena moteris, turinti neaiškių

kėslų, vestuvių dainininkai ir t.t. Nors, rodos, filmas lipdomas iš literatūrinių miniatiūrų, jas visas sieja bloga nuojauta ir žmogžudystės motyvas.

Juodo humoro komedija „Taksidermija“ susilaukė kontroversiškų nuomonių ir taip pat apkeliavo daugybę festivalių. Kai kurie vengrų kritikai teigė, kad žiūrint šį filmą svarbus ne išlavintas estetinis jausmas, o stiprus skrandis. Istorija papasakoja apie tris šeimos vyrų kartas. Kiekvienas jų turi gana perversiškų pomėgių, kurie ir nulemia jų likimus.

Gegužės 3 d. 19 val. bus parodyta Lajos Koltai drama „Likimo atstumtas“ („Sorstalanság“, 2005). Lajos Koltai – garsus kino operatorius, 1999 m. pelnęs Europos kino akademijos apdovanojimą geriausiam operatoriumi už Giuseppe's Tornatore filmą „Legenda apie pianistą“ ir nominuotas „Oskarui“ už kitą Tornatore filmą „Malena“.

Lajos Koltai režisuotas „Likimo atstumtas“ remiasi autobiografiniu vengrų rašytojo, Nobelio premijos laureato Imre's Kerteszo romanu.

Tai pasakojimas apie žydų kilmės jaunuolį, kuris išgyveno Aušvico ir Mauthauzeno koncentracijos stovyklą, tačiau grįžęs namo geresnio gyvenimo ir ramybės neberanda. Režisierius klausia, ar išgyvenęs karą žmogus gali vėl būti laimingas?

Gegužės 4 d. 19 val. bus parodyta debiutuojančio režisieriaus Arono Mátýassy drma „Prarasti laikai“ („Utolsó Idők“, 2009), rodyta konkursinėje pernykščio „Kino pavasario“ programoje. „Prarasti laikai“ nukels į 1997 metus, į kaimelį prie Vengrijos sienos, kur bedarbis mechanikas gyvena su autiste seserimi (vaidmenį atliko režisieriaus žmona). Kai neįgalią merginą išprievartauja nepažįstami vyrai, o policija vilkina tyrimą, jaunuolis nusprendžia pats imtis keršto.

Gegužės 5 d. 19 val. vengrų kino savaitės programą pabaigs Krisztinos Godos istorinė drama „Meilė laisva“ („Szabadság, szerelem“, 2006). Filmas buvo sukurtas Vengrijos revoliucijos penkiasdešimtmečiui paminėti, tad pinigų jam nepagailėta. Tai akivaizdu jau nuo pirmųjų filmo

minučių, ypač stebint specialiuosius efektus. Istorija nukels į 1956-uosius, sukilimo išvakares. Audringų įvykių fone įsiliepsnoja meilė tarp vienos sukilimo iniciatorių, aktyvistės studentės Viki ir Vengrijos vandensvydžio rinktinės lyderio Karčio.

Sukilimas buvo numalšintas, žuvo daugiau nei 2 500 vengrų ir apie 700 sovietų armijos karių. Tačiau tais pačiais metais vyko ir Melburno olimpinės žaidynės, kur vengrų vandensvydininkai įveikė Sovietų Sąjungos rinktinę. Tai buvo kova ne tik dėl medalių, bet ir dėl laisvos Vengrijos. Šie metai praminti kruviniausiais ir olimpinė žaidynių istorijoje, nes dėl nuožmios komandų kovos baseino vanduo nuo kraujo nusidažė raudona spalva. Žiūrovai karštai palaikė vengrus, o likus vos minutei iki rungtynių pabaigos jos buvo nutrauktos baiminantis riaušių. Vengrai tuomet iškovojau aukso medalius, tačiau nė vienas rinktinės narys į Vengriją nebeįėjo.

PARENGĖ SANTA LINGEVIČIŪTĖ

Krematoriumas turi būti gražus

Krėsle prie televizoriaus

Turiu vieną didelę silpnybę – mėgstu šalikėlius. Nors garbaus amžiaus vyriškiui nederėtų prisipažinti, bet sekmadienio vakare, žiūrėdamas „Panoramą“, tiesiog negalėjau atitraukti akių nuo Prezidentės šalikėlio. Į akciją „Darom“ ji atvyko ryšėdama tautiškų spalvų šalikėliu. Tokia mi-niatiūrinė Lietuvos vėliava ant krūtinės. Ją pasirišusi šalies vadovė valė Vilniaus pakalnes. Ak, mes su Jumis, mieli skaitytojai, gerai žinome, kad tai – Sizifo darbas.

Kadaise šeštadienio talkų tradiciją pradėjęs vienas Kremliaus svajotojas daugelio atmintyje išliko toks, koks buvo užfiksuotas tautos nuotraukoje, – nešantis rąstą. Įdomu, ar istoriją išsaugos patriotinį šalikėlį? Bet gal nereikės ir saugoti? Gal pamažu visi išmoksime simboliškai reikšti savo patriotizmą aprangos ir kitokiais aksesuarais? Ke-puraitės, šalikėliai, pirštinės, sijonėliai, apatiniai, – viskas dryžuota, ryšku ir miela. Ar įsivaizduojate, kokia džiugi atrodytų Lietuva? Ir kokia patriotiška!

Panašų įspūdį daro ir šventinė televizijų programa. Komerciniui – labiau tinkanti prie vaišių stalo, nacionalinės televizijos – labiau dievobaiminga ir tautiška. Svarbiausia, kad niekas nesikeičia. Dar neatsidaręs atsiųstos programos, galiu atspėti, ką parodys kiekviena televizija. Animacija, pasakojimai apie gyvuliukus, raumenių didvyrių nuotykių, kvailos romantinės komedijos ir dar kvailės-vokiečių televizijos melodramos.

Begaliniai pageidavimų koncertai, kuriuos už bausmę liepčiau žiūrėti patiems televizijų darbuotojams.

Amerikiečių prezidentai paprastai nesitiki tautos sužavėti šalikėliais, todėl dažniausiai jų įvaizdį papildo šuneliai. Apie vieną žavų labradorą, padėjusį jaunai šeimai (porelę suvaidino Jennifer Aniston ir Owenas Wilsonas) suprasti daug svarbių dalykų, pasakoja Davido Frenkelio filmas „Marlis ir aš“ (TV3, 24 d. 21.30). Mano šunys mane taip pat išmokė daug svarbių dalykų, tik vieno iki šiol nesugebu. Apie tai kalbėjo ir filmo režisierius: „Šunys yra nuostabūs, nes jie nemąsto nei apie ateitį, nei apie praeitį, jie žino vienintelį dalyką – gyvenimo šią akimirką malonumą. Deja, žmonės dažnai tai pamiršta.“ Gal šventės ir yra ta diena, kai galima išbandyti šunišką išmintį?

Vienas mano mėgstamiausių klasikinių Holivudo filmų yra 1939 m. George'o Cukoro „Moterys“. Jis sukurtas pagal „Vanity Fair“ redaktorės Clare Boothe Luce pjesę. Filmo herojės – aristokratės, žmonos, meilužės, draugės – nuolat kalba apie vyrus, bet nė vienas iš jų ekrane taip ir nepasirodo. Pjesė buvo ekranizuota ne kartą ir ne du. **BTV** per Velykas (25 d. 20.20) parodys naujausią ekranizaciją – 2009 m. Diane English sukurtas „Moteris“. Kaip ir pirmojoje, ir šioje vaidina vienos žvaigždės – Meg Ryan, Candice Bergen, Anette Bening, Eva Mendes...

Šįvakar (22 d. 23 val.) **LNK** primins garsiausią Ispanijos matadorą Manuelį Rodriguezą Sanchezą. Režisieriaus Menno Meyeso filmo „Manoletė“ veiksmas nukels į 5-ojo dešimtmečio Ispaniją ir parodys jo meilės istoriją slaptingai moteriai Lupe Sino. Ją suvaidino Penelope Cruz, Manoletė – gana netikėtas šiame vaidmenyje Adrienas Brody. Beje, Rodriguezas Sanchezas prisidėjo prie to, kad išgarsėtų ir kiti ispanų matadorai. Pavyzdžiui, Luisas Miguelis Dominginas pokario metais pakerėjo Holivudo žvaigždės Avą Gardner, Laną Turner ir Ritą Hayworth. Matyt, joms atrodė, kad labai vyriška yra kankinti ir žudyti bulius.

Vyriškumo ir didvyriškumo sąvokas vis dėlto geriausiai įprasmina amerikiečių kinas. 2006 m. Zacco Snyderio filmas „300“ (**LNK**, 24 d. 22.10), sukurtas pagal garsiojo Franko Millerio komiksą, – tai pasakojimas apie Termopilų mūšį, kuriame 300 spartiečių iki paskutinio atodūsiu priešinosi galingai persų armijai. Rusų filosofas Vitalijus Kurennojus taip aiškina amerikiečių sėkmę: „Amerikiečių kinas stiprus tuo, kad yra nacionalinio ir universalus mišinys. Amerikiečių kultūra remiasi universaliosiomis vertybėmis. Amerikiečių kinui visai nesvarbu, kieno istoriją jis rodo. Pavyzdžiui, imama trijų šimtų spartiečių tema ir iš jos padaromas aktualus politinis filmas. Atrodytų, kur Amerika, o kur Sparta. Tačiau amerikiečių kultūra la-

„Marlis ir aš“

bai sėkmingai savinasi spartietiška. Amerikai istorija apie 300 spartiečių – tai istorija apie žmones, kurie pasipriešina milžiniškai imperijai, gindami savo laisvę.“

Vis dėlto geriausias ir aktualiausias šios savaitės filmas – 1968 m. sukurtas, bet kelis dešimtmečius nerodytas, bet kelis dešimtmečius nerodytas Jurajo Herzo „Lavonų degintojas“ (**LTV2**, šįnakt, 22 d., 00.15). Tai siek tiek primirštas čekų Naujosios bangos šedevras, sukurtas pagal Ladislavo Fukso apysaką. Jo herojus Karlas Kopfrkinglas – iš pirmo žvilgsnio eilinis pilietis, mėgstantis sekmadienį pasivaikščioti su šeima. Bet jis turi hobį – domisi Tibetu, o jo mėgstama knyga – „Tibeto mirusiųjų knyga“. Tai neturėtų stebinti, nes ponas Karlas dirba krematoriume. Pamažu

jo galvoje gimsta produktyvumo idėja – milžiniškas rūmus primenantis krematoriumas, kuriam reikia vis naujų lavonų. Netrukus šalį ima valdyti nauji valdovai. Jie turi Karliui labai įdomų pasiūlymą...

Įkvėptas ne tik groteskiškos Fukso prozos, bet ir Hitchcocko, Bergmano ir Buñuelio, „Lavonų degintojas“ – filmas ir apie Holokaustą, ir apie vis labiau užvaldančią beprotybę, ir apie blogio genezę žmogaus viduje, ir apie fašistinę ideologiją. Fantastiška scenografija, netikėti kameros rakursai pabrėžia keistą filmo atmosferą, bet įspūdingiausias, žinoma, yra Karla suvaidinęs Rudolfas Hrušinskis.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Apie lenkų kalbos privalumus

Nauji filmai – „Vanduo drambliams“

Filmo „Vanduo drambliams“ („Water for elephants“, JAV, 2011) sumanymas gali suvilioni sinefilą – Didžioji depresija ir cirkas apaugo kino legendomis ir sukelia daugybę kinematografinių asociacijų. Deja, turiu nuvilti. Nepaisant kelių tikrai įsimenančių, įtaigių, kaip visada meistriškai operatoriaus Rodrigo Prieto nufilmuotų kadrių, nieko originalaus, vertingo ar jaudinančio filme nėra. Tik gana išstėtas žaidimas klišėmis su neįtikėtinais lėkšta pabaiga.

Bet, ko gero, kitaip ir negalėjo būti. Filmas sukurtas pagal populiarų Saros Gruen romaną. Jis buvo parašytas JAV nacionaliniam romano rašymo mėnesiui. Tai toks konkursas, kai per mėnesį reikia parašyti 50 tūkstančių žodžių romaną. Dabar jis išverstas į 44 kalbas. Kad „Vanduo drambliams“ anksčiau ar vėliau bus ekranizuotas, manau, niekam nekilo abejonų.

Kuo turėtų patraukti filmas jausmų ir reginio iš kino laukiantį žiūrovą? Pirmiausia, žinoma, jaudinančia ir pamokoma Jakobo Jankovskio istorija. Autokatastrofoje žuvus tėvams, jis lieka be nieko, nes tėvų veterinarinė klinika įkeista bankui – tėvai buvo geri žmonės ir niekad neatsisakė padėti susirgusiems gyvuliams. Jakobas iš jų paveldėjo ne tik veterinaro

talentą, bet ir širdies gerumą. Jis myli ir užjaučia gyvulius. Likimas jį atveda į cirką: naktį skriejantis traukinys veža tikrą cirką – artistus, gyvūnus, sudėtingą įrangą. Traukinys keliauja po ekonominės krizės nualintą šalį. Pačiame Didžiosios depresijos įkarštyje Jakobas gauna darbą, kuris jam patinka. Cirkė jis sutinka ir gražuolę Marleną. Jaunuolis iš pirmo žvilgsnio įsimyli patyrusią ir nelaimingą moterį – cirko žvaigždę ir jo savininko žmoną. Cirko savininkas Augustas sukurtas pagal seniai žinomą lekalą: jis – tikras menininkas, beprotis, žiauriai elgiasi ir su gyvūnais, ir su

žmonėmis. Pelnas ir efektas jam yra viskas. Jakobas nusprendžia, kad Marlena yra „graži moteris, todėl ji nusipelnė gražaus gyvenimo“. Jis tiki, kad gali būtent tai ir suteikti gražuolei. Kažkuriuo momentu siužetas supina Jakobo sėkmės ir meilės istoriją. Mat Augusto įsigyta dramblė Rouzi turi išgelbėti cirką nuo bankroto, bet nepasiduoda dresuojama. Jakobas atsitiktinai ištaria frazę lenkiškai ir aptinka, kad Rouzi supranta komandas tik lenkiškai. Toliau viskas klotųsi lyg sviestu patepta, bet Augustas ima pavyduliauti jaunuoliui savo žmonos. Tai atveda cirką ir patį Augustą prie katastrofos. Tačiau geriems žmonėms geruose filmuose (ir romanuose) turi sektis. Todėl Jakobas ištesės savo pažadą Marlenai. Jie kartu nugyvens ilgą ir laimingą gyvenimą su penkiais vaikais ir įvairiais gyvūnais.

Kas labiausiai erzina filme? Tai, kad viskas vyksta taip, kaip to norėtų žiūrovai, ir visiškai nepaisant logikos. Doras jauniklis gauna gražuolę, blogas gyvūnų kankintojas miršta, o Rouzi laimingai karšta kartu su Jakobu ir Marlena. Filmo pradžioje užsiminto, bet taip ir neištesėto pažado parodyti cirką kaip atskirą pasaulį, kuriame atsispindi tragiškoji Didžioji depresija ir daugybė jos sulaužytų likimų, geriau

neprisiminti. Nes palyginus „Vandenį drambliams“ kad ir su klasikiniiais Todo Browningo „Išsigimėliais“ ar XX a. pabaigoje pasirodžiusiu Woody Alleno filmu „Rūkas ir šešėliai“, kur jo herojus pasirenka amžiną iliuziją – keliaujantį cirką, galima blogai pagalvoti apie savo amžininkų intelektualines galimybes. Ketvirtasis dešimtmetis filme yra tik pretekstas stilizuoti Reese Witherspoon vaidinamą Marleną (o gal, tiksliau, jos šukuoseną) a la platininė blondinė Jean Harlow ir priminti, kokia neteisybė buvo prohibicija. Tradiciškai panašaus pobūdžio filmuose banalų meilės trikampį gelbstintis spalvingas fonas – antrojo plano personažai ir jų istorijos – filmo kūrėjų išnaudojamas tik techniškai, kad būtų galima pateisinti kai kuriuos siužeto posūkius. Personažai pasirodo tik tada, kai to reikia, ir vėl ilgam išnyksta iš pasakojimo. Prie to dar galima pridėti kelias nuobodžias pabaigas, kurios aiškina tai, kas ir taip visiškai aišku, ir supranti, koks paprastas šių dienų populiarus romano receptas. Pasirodo, meilės istorijos, gyvūnų kančios, pagarbos tautinėms bei kitokioms mažumoms ir pabaigoje triumfojančios teisybės visiškai pakanka. Juokingiausia, kad visa tai rodoma be galo rimtai. Būtent to ir

nesitikėjau iš anksčiau gana stilingas komiksų ekranizacijos „Konstantinas“ ir „Aš esu legenda“ sukūrusio režisieriaus Francio Lawrence'o. Be abejo, panašių filmų (ir romanų) yra be galo daug. „Vanduo drambliams“ iš jų išsiskiria nebent tuo, kad atvirai atskleidžia intelektualinio nusisimo mechanizmus, kai tikrąjį dramatiškumą išstumia politinis korektiškumas, didaktiškumas ir noras įtikti paaugliams.

Žinoma, tokie filmai neapsieina ir be žvaigždžių. Jakobą suvaidinęs paauglių numylėtinis Robertas Pattinsonas vis dar kupinas jaunatviško vampyriško erotizmo ir kartais net primena nebyliojo kino žvaigždę Rudolphą Valentino, o Augustą sukūręs Christophas Waltzas beveik pažodžiui pakartoja tai, kuo žiūrovams patiko sadisto gestapininko iš „Negarbingų šunsnukių“ (už kurį aktorius buvo apdovanotas „Oskaru“) vaidmuo.

Jei atvirai, man labiau patiko dramblė, kuri filme suvaidino alkoholikę Rouzi. Ji ne tik neįtikėtina grakščiai stojasi ant dviejų kojų, ne tik supranta lenkiškai, bet kartais atrodo daug protinesnė už pagrindinius filmo personažus. Bet gal taip atrodo todėl, kad ji yra tik dramblė ir niekam nenori patikti.

ŽIVILĖ PIPINYTĖ

Parodos

VILNIUS

Nacionalinė dailės galerija

Konstitucijos pr. 22
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija
Stasio Eidrigevičiaus kūrybos paroda „Veidas ant kaukės“

Vilniaus paveikslų galerija

Didžioji g. 4
Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a.
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „XX amžiaus romantikas Vaclovas Kosciuška (1911–1984)“

Radvilų rūmai

Vilniaus g. 22
Paroda „Leonas Lagauskas. Estampai. Piešiniai. 1954–2009 metų kūryba“

Taikomosios dailės muziejus

Arsenalų g. 3 A
Mados paroda „Art Deco stilius (1918 – 1939)“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos
Paroda „Karalienės Viktorijos laikų moda 1830–1900 m.“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos
Paroda „Gotika. Renesansas. Barokas – Valdovų rūmų interjero vertybės“
Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“

Naujasis arsenalas

Arsenalų g. 1
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje; Lietuvos valstiečių buities kultūra; Kryždirbystė
Paroda „Lietuvos Sentikių bažnyčia 300 metų“
Paroda „Kazio ir Gabrielės Varnelių dovana“

Senasis arsenalas

Arsenalų g. 3
Lietuvos proistorė

Gedimino pilies bokštas

Arsenalų g. 5
Ginklai ir pilies ikonografija

Signatarų namai

Pilies g. 26
Nuolat papildoma Vasario 16-osios Akto signatarams skirta ekspozicija
Paroda „Kalbininkui Jonui Jablonskiui – 150“

Kazio Varnelio namai–muziejus

Didžioji g. 26
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija
Lankymas antradienį – šeštadienį
iš anksto susitarus tel. 279 1644

Bažnytinio paveldo muziejus

Šv. Mykolo g. 9
Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija
Paroda „Vilniaus bernardinės: kasdienybė ir šventės. Archeologinių tyrinėjimų medžiaga“

Šiuolaikinio meno centras

Vokiečių g. 2
Makoto Aida paroda „Diena ir naktis“
„Diane Arbus: retrospektyva spaudoje, 1960–1971“
nuo 22 d. – Jasono Dodge'o paroda
iki V. 1 d. – Dariaus Mikšio projektas „Už baltos užuolaidos“ (projekto repeticija)

„Lietuvos aido“ galerija

Žemaitijos g. 11
Adasos Skliutauskaitės tapyba ir piešiniai

LDS galerija „Kairė–dešinė“

Latako g. 3
iki 23 d. – švedų grafikos meno paroda
Monikos Furmanavičiūtės kūrybos paroda

„Arkos“ galerija

Aušros Vartų g. 7
iki 23 d. – Lino Katino paroda „Lietuviški ženklai“
Algirdo Šiekštelės tapybos paroda

VDA galerija „Akademija“

Pilies g. 44/2
iki 30 d. – „Elvyra Kairiūkštytė: ars erotica“

„Titaniko“ ekspozicijų salė

Maironio g. 3
Jaunųjų Prancūzijos menininkų tapybos paroda „D'après la ruine“ („Iš griuvusių“) iki 30 d. – skulptoriaus Adomo Raudžio-Samogits retrospektyvinė (1960–2010) paroda „Jėgos ir įtampos“

Vilniaus fotografijos galerija

Stiklių g. 4
iki 23 d. – Romano Dritso (Latvija) fotografijos paroda „Preliudija“

„Prospekto“ fotografijos galerija

Gedimino pr. 43
Paroda „Modernizmas Lietuvos fotografijoje“

Šv. Jono gatvės galerija

Šv. Jono g. 11
iki 30 d. – paroda „Metų skulptūra“

Lietuvos dailininkų sąjungos parodų salė

Vokiečių g. 4/2
levos Naginskaitės tapybos paroda

Auksakalių gildijos galerija „Meno niša“

J. Basanavičiaus g. 1/13
Eugenijaus Antano Cukermano paroda

Vilniaus rotušė

Didžioji g. 31
iki 29 d. – Broniaus Uoginto tapybos darbų paroda

Jono Meko vizualiųjų menų centras

Gynėjų g. 14
Audronės Vaupšienės paroda „Trys istorijos“

Teatro, muzikos ir kino muziejus

Vilniaus g. 41
Iš teatro, muzikos ir kino muziejaus rinkinių. XIX a.–XX a. pirmoji pusė
Paroda „Lietuvos kinas. 1909–2009“
Virgio Rusecko tapybos darbų paroda

Gintaro muziejus–galerija

Šv. Mykolo g. 8
Šiuolaikinių lietuvių menininkų darbai su gintaru; Baltijos gintaro atsiradimo istorija; XV a. pabaigos keramikos degimo krosnys; gintaro inkluzų kolekcija; Juodkrantės lobis; XIV a. pabaigos kaulo dirbtuvių radiniai; liaudies meistrų gintaro dirbinių paroda

„AV17 galerija“

Aušros Vartų g. 17
Andriaus Ermino skulptūros paroda „Linija mėlyna“

Savicko paveikslų galerija

Trakų g. 7
Viktoro Binkio tapybos paroda „Tiesiog džiaugsmas. Peizažai. Natiurmortai“

Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos parodų salė

Šv. Jono g. 11
iki 29 d. – Agnės Juršytės tapyba

Prancūzų kultūros centras

Didžioji g. 1
Raphaëlio Mognetti paroda „Tikrovės šviesa yra artimiausia saulei žaizda“

Studija–galerija „D'Arijaus papuošalai“

Dominikonų g. 7/20
Jurgitos Brazūnienės paroda „Mumrikai“

„Juškus Gallery“

Barboros Radvilaitės g. 6 b
Stasio Juškaus tapybos darbų paroda „Garso varpas“

Galerija „ARgenTum“

Latako g. 2
iki 24 d. – Aurelijos Šimkutės mažosios plastikos paroda „Žemė žmonių planeta“

VDA tekstilės galerija–dirbtuvė „Artifex“

Gaono g. 1
iki 29 d. – paroda „Monologai“ (ciklo „Sugrįžimai“ pirmoji dalis)

„Domus“ galerija

Lukšio g. 32
Taikomiosios dailės paroda „Menas namams“

Vilniaus mokytojų namų dailės atvaizdų galerija

Vilniaus g. 39/6
Fotoparoda „Vilniaus detalės“

Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija

Vilniaus g. 39/6
Paroda „Medis ir paukštis. Improvizacijos“

Galerija „Koridorius“

Vilniaus g. 39/6
iki 25 d. – Jūratės Stauskaitės Vilniaus vaikų ir jaunimo dailės mokyklos paauglių grupės mokyklos mokytojų portretų paroda

Galerija „Znad Wilii“

Išganytojo g. 2 / Bokšto g. 4
Simono Skrabulio paroda „Mūšis drobėse. Žalgiris“

Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus

Pilies g. 40
Filomenos Linčūtės–Vaitiekūnienės tapybos darbų paroda „Medžiai ir bokštai“

KAUNAS

M. Žilinsko dailės galerija

Nepriklausomybės a. 12
Raphaëlio Mognetti paroda „Tikrovės šviesa yra artimiausia saulei žaizda“

Kauno paveikslų galerija

K. Donelaičio g. 16
Paroda „Menas + Menas bendrauti. Ekosfera“

Galerija „Meno parkas“

Rotušės a. 27
iki 30 d. – Lino Liandzbergio tapybos paroda „RGB liuminoforai + “
iki 29 d. – tarptautinio projekto „FemLink“ videokoliažas „Trapumas“

Keramikos muziejus

Rotušės a. 15
Baltijos šalių keramikos paroda „Pavasaris 2011“

KLAIPEDA

Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija

Liepų g. 33
Prano Domšaičio tapybos ekspozicija
Genovaitės Kazokienės dovanotos kolekcijos paroda „Australijos ir Okeanijos tautų menas“

Dailės parodų rūmai

Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2
iki 24 d. – Mindaugo ir Neringos Bumblių instaliacija „Paskutinis tabu“ Videomeno paroda „Atsitiktiniai, Baltazarai“
KU MF Dailės katedros ir VDA Klaipėdos vizualiojo dizaino katedros studentų darbų paroda „Jungtis“
nuo 28 d. – paroda „Jeklaipėda 2011“

Baroti galerija

Aukštoji g. 3/3a
iki 28 d. – Ilzes Volonte ir Mario Čačkos (Latvija) paroda „Playing back“

Kultūrų komunikacijų centras

Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4
Justinos Jasinevičiūtės darbų paroda

ŠIAULIAI

Galerija „Laiptai“

Žemaitės g. 83
iki 28 d. – paroda „Paprasčia pilnatvė“ (L. Katino, L.L. Katino, R. Martinėno, A. Skačkauskio, N. Saukienės, A. Savicko, M. Skudučio, R. Sližio, S. Teitelbaumo ir kt. kūryba)

Lietuvos paviljono
54-oje Venecijos bienalėje
repeticija Vilniuje
Dariaus Mikšio
projekto „Už baltos užuolaidos“
Nuo balandžio 15 d.
iki gegužės 1 d.

SMC
Šiuolaikinio meno centras
Vokiečių g. 2, Vilnius

Rėmėjai:
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, OSCE Kultūros Rėmimo Fondas, STUMBRAS, HERMES, Vytautas 1924 Lietuvos nacionalinis centras, Vilniaus diena

NAUJOSIOS DRAMOS AKCIJA

J. Klavdijevio „Aš, kulkosvaidininkas“. Rež. – V. Pankovas („SaunaDrama“, Rusija)
Balandžio 28 d. 19 val. „Menų spaustuvėje“

„Optimizmo antologija“. Autoriai ir atlikėjai – P. De Buysser ir J. Wren („Campo“, Belgija)
Gegužės 3 d. 18 val. Lietuvos nacionaliniame dramos teatre, Mažajoje salėje

„Mažas pasakojimas“. Autorius ir atlikėjas – W. Ziemliski („Teatr Studio“, Lenkija).
Partneris – Lenkijos institutas Vilniuje
Gegužės 4 d. 18 val. Lietuvos nacionaliniame dramos teatre, Mažajoje salėje

J. Pommerato „Šitas vaikas“ (pjesės skaitymas).
Dalyvauja LMTA I kino aktorių kurso studentai (vad. – J. Vaitkus)
ir aktoriai A. Čepaitė, D. Gavenonis, V. Kuodytė. Darbo vadovė – aktorė V. Kuodytė
Gegužės 6 d. 18 val. Lietuvos nacionaliniame dramos teatre, Studijoje

J. Jokela „Fundamentalistai“ (pjesės skaitymas). Rež. – J. Vaitkus.
Dalyvauja aktoriai R. Samuolytė, P. Budrys, N. Bulotaitė, R. Bučius
Gegužės 7 d. 18 val. Lietuvos nacionaliniame dramos teatre, Studijoje

A. Čechovo, K. Smedso „Vyšnių sodas“.
Spektaklio tiesioginė transliacija iš „Wiener Festwochen“ festivalio
Gegužės 28 d. 20.30 Gedimino pr. prieš Lietuvos nacionalinį dramos teatrą
Bilietus platina TIKETA. www.tiketa.lt

„7md“ rekomenduoja

DAILĖ
Praejęs savaitgalis buvo kupinas atidarymų: Šiuolaikinio meno centras atidarė tris ekspozicijas, „Titaniko“ ekspozicijų salė pristatė prancūzų menininkų parodą, nemaža dalis žmonių nuvyko iki Dusetų į naują Šarūno Saukos darbų pristatymą. Tačiau visoje šitoje gausybėje norisi išskirti legendinei fotografei Diane Arbus skirtą parodą ŠMC. Pirmiausia paroda „Pierre Leguillon pristato Diane Arbus: retrospektyva spaudoje, 1960–1971“ įrodo, kad puikiai ekspozicijai nebūtina išleisti daugybės pinigų. Antra – fotografs įtaigumas ilgainiui neblėsta, nes ji buvo išties atvira (transgresyvi), t.y. – susitapatindavo su fotografuojamais žmonėmis, kad ir kokie jie keisti atrodytų. Paroda veikia iki gegužės 22 d. ŠMC (Vokiečių g. 2, Vilniuje) dirba antradienį–sekmadienį 12–20 val.
Verta pamatyti ir labai trumpai veiksiančią (iki kovo 30 d.) parodą „Elvyra Kairiūkštytė: ars erotica“ Vilniaus dailės akademijos galerijoje „Akademija“ (Pilies g. 44/2, Vilnius). Gabios grafikės, kuri tapo geriau žinoma tik praėjus nemažai laiko po jos mirties, paroda atskleidžia, kad ir Lietuvos mene būta drąsos ir laisvės aistros tema. Galerija dirba pirmadienį–šeštadienį 12–18 val.

TEATRAS
Teatro festivalis „Baltisų dom“ balandžio 29 d. 18.30 kviečia žiūrovus į Lietuvos nacionalinį dramos teatrą, kur bus rodomas Jono Vaitkaus režisuotas spektaklis „Žuvėdra“ pagal Antono Čechovo pjesę. Spektaklyje vaidina žinomi Lietuvos ir Rusijos aktoriai: Natalija Indeikina, Antanas Bagrovos, Vitalijus Grigorjevus, Juozas Budraitis, Dariaja Michailova, Romanas Gromadskis, Regina Leleikytė, Viktorija Žilina, Vladas Bagdonas, Leonidas Alimovas, Regimantas Adomaitis, Andrejus Tenetka, Aleksandras Muravickis, Dmitrijus Ladyginas, Aleksandra Kuznecova, Antanas Bagrovos, Vitalijus Grigorjevus.

Spektakliai

VILNIUS

Nacionalinis operos ir baletו teatroas

27 d. 18.30 – G. Verdi „TRAVIATA“.

Dir. – R. Šervenikas

29 d. 18 val. – R. Wagnerio „VALKIRIJA“.

Dir. – M. Pitrėnas

Nacionalinis dramos teatras

Didžioji salė

27 d. 18.30 – M. Bulgakovo „MEISTRAS IR MARGARITA“. Rež. – O. Koršunovas

28 d. 18.30 – T. Dorsto, U. Ehler „AŠ, FOJERBACHAS“. Rež. – V. Masalskis

Mažoji salė

28 d. 18.30 – „OSKARAS (Oskaro Milašiaus biografijos ir kūrybos motyvais).

Rež. – Juozas Javaitis (Lietuvos muzikos ir teatro akademija)

Vilniaus mažasis teatras

J. Miltinio dramos teatro spektakliai

26 d. 18.30 – M. Zalytės „MARGARITA“.

Rež. – A. Kėleris

27 d. 18.30 – M. Zalytės „VISI ŽMONĖS KATINAI“. Rež. – A. Kėleris

28 d. 18.30 – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – R. Tuminas

Rusų dramos teatras

22, 23 d. 18 val. – PREMJERA! L. Andrejevo „TAS, KURIS GAUNA ANTAUSIUS“.

Rež. – J. Vaitkus

27 d. 18 val. – L. Tolstojaus „ANA KARENINA“.

Rež. – E. Mitnickis

Vilniaus teatras „Lėlė“

Mažoji salė

22 d. 18.30 – A. Strazdo eilėraščių pamatymai suaugusiems „PASVYDO“. Rež. ir dail. – A. Bagočiūnaitė–Paukštienė

23 d. 12, 14 val. – „KIŠKIŲ SUKILIMAS“ (pagal K. Binkio poemą). Scen. aut., rež. ir dail. – R. Driežis

„Menų spaustuvė“

22, 23 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – PREMJERA! „TELEFONŲ KNYGA“.

Rež. – V. Bareikis (teatro judėjimas „No Theatre“)

23 d. 12 val. *Kišeninėje salėje* – „AVINĖLIO KELIONĖ“. Rež. – S. Degutytė („Stalo teatras“)

26 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – J. Tertelio „SUDIE, IDIOTAI!“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)

28 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – festivalis „Naujosios dramos akcija 2011“. J. Klavdijevو „AŠ – KULKOSVAIDININKAS“.

Rež. – V. Pankovas („SOUNDRAAMA“, Rusija)

KAUNAS

Kauno dramos teatras

22 d. 18 val. *Penktojoje salėje* – D. Danis „AKMENŲ PELENAI“. Rež. – A. Jankevičius

22 d. 18 val. *Ilgajoje salėje* – A.M. Sluckaitės „ANTIGONĖ SIBIRE (pagal J. Anouilh’aus „Antigonę“). Rež. – J. Jurašas

26 d. 18 val. *Penktojoje salėje* – G. Padegimo „JAH“. Rež. – G. Padegimas

27, 28 d. 18 val. *Ilgajoje salėje* – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas

28 d. 18 val. *Penktojoje salėje* – „LAIMINGI“ (pagal F. von Schillerio „Klastą ir meilę“). Rež. – A. Areima

28, 29 d. 18 val. *Parketinėje salėje* – B. Slade „KITAIS METAIS, TUO PAČIU LAIKU“. Rež. – A. Lebeliūnas

30 d. 18 val. *Parketinėje salėje* – „ŽVAIGŽDŽIŲ VAIKAS“ Rež. – A. Lebeliūnas

Kauno muzikinis teatras

25 d. 18 val. – I. Kálmáno „MONMARTRO ŽIBUOKLĖ“. Dir. – V. Visockis

26 d. 18 val. – U. Giordano „ANDRĖ ŠENJĖ“. Dir. – J. Geniušas

27 d. 18 val. – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“. Dir. – V. Visockis

28, 30 d. 18 val. – PREMJERA! E. Johno, T. Rice’o „AIDA“. Dir. – J. Janulevičius

Kauno mažasis teatras

25 d. 12, 14 val. – PREMJERA! „GULBĖ – KARALIAUS PATI“. Aut. ir rež. – N. Indriūnaitė, dail. – A. Paukštienė, komp. – V. Bartulis

KLAIPĖDA

Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras

23 d. 15 val. – PREMJERA! F. Poulenco „DRAMBLIUKO BABARO ISTORIJA“

25 d. 15 val. – „Te žemė, dangus gieda Tau“. Pranciškoniškos pasauliečių akademijos

Krikščioniškos muzikos grupės „Soli Deo“ velykinis koncertas

26 d. 18.30 – „Jaunųjų talentų festivalio“ atidarymo koncertas

27 d. 18.30 – „Jaunųjų talentų festivalio–konkurso“ pianistų ir pučiamųjų kategorijos

II turo dalyvių koncertas su teatro orkestru

28 d. 18.30 – „Jaunųjų talentų festivalio–konkurso“ styginiųkų ir vokalistų kategorijos

II turo dalyvių koncertas su teatro orkestru

Žvejų rūmų kultūros centras

21 d. 18 val. – W. Shakespeare’o „HAMLETAS“. Rež. – E. Nekrošius (teatras „Meno Fortas“)

ŠIAULIAI

Šiaulių dramos teatras

29 d. 18 val. – A. Strindbergo „VELYKOS“. Rež. – G. Padegimas

PANEVĖŽYS

J. Miltinio dramos teatras

22 d. 18 val. – G. Grekovo „HANANA, KELKIS IR EIK“. Rež. – R. Augustinas

23 d. 17 val. – M. Katiliškio „MIŠKAIS ATEINA RUDUO“. Rež. – R. Rimeikis

Koncertai

Lietuvos nacionalinė filharmonija

25 d. 12 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – „Pelenės ir vaikų žaidimai“. Teatralizuotas koncertas pagal S. Prokofjevo ir G. Bizet muziką. Choreografi E. Špokaitė. Atlikėjai balerina Ž. Baikštytė, pianistės G. Gedvilaitė ir G. Indriūnaitė, aktorius I. Precas.

25 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – III tarptautinis J.S. Bacho muzikos festivalis. Ansamblis „Musica humana“ (meno vad. ir dir. – A. Vizgirda), valstybinis choras „Vilnius“ (meno vad. ir vyr. dir. – P. Gyls). Solistai A. Vizgirda (fleita), R. Beinaris (obojus), B. Vaitkus (klavesinas), J. Stupnianek (sopranas), J. Prakelytė (mecosopranas), M. Zimkus (tenoras), I. Misiūra (bosas–baritonas)

25 d. 17 val. *Kauno valstybinėje filharmonijoje* , 26 d. 18 val. *Tauragės kultūros centre* – Šv. Velykų koncertas. Lietuvos kamerinis orkestras, Kauno valstybinis choras. Solistė A. Krikščiūnaitė (sopranas). Dir. – P. Bingelis. Programoje G.F. Händelio oratorija „Mesijas“

27 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – Klaipėdos kamerinis orkestras (meno vad. – M. Bačkus), V. Poškutė ir T. Daukantas (fortepijoninis duetas; Lietuva, Šveicarija).

27 d. 18 val. *Varėnos kultūros centre* – programa „Kas gera, prisiminkime“. J. Leitaitė (mecosopranas), A. Vasiliauskas (fortepijonas). Programoje F. Schuberto, C. Francko, J. Offenbacho, A. Raudonikio kūriniai

28 d. 18 val. *Vilkaviškio kultūros centre* – Valstybinis Vilniaus kvartetas, J. Leitaitė (mecosopranas), M. Labazevitchius (fortepijonas, JAV). Programoje F. Schuberto, W.A. Mozarto, J.B. Weckerlino, R. Schumanno, A. Piazzollos kūriniai

VILNIUS

Kongresų rūmai

22 d. 19 val. – S. Janušaitė (sopranas), J. Vaškevičiūtė (mecosopranas), M. Talaba (tenoras), M. Kazakovas (bosas), Kauno

valstybinis choras (vad. – P. Bingelis), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras.

Dir. – G. Rinkevičius

25 d. 17 val. – penkiolika Psalmių, įrašytų kompaktinėje plokštelėje „Už auksą brangiau 3“

Vilniaus paveikslų galerija

28 d. 18 val. – koncertas iš ciklo „Cz. Miłoszo kontinentai F. Chopino muzikiniame salone“. V. Zabrodaitė (fleita), Š. Čėpliauskaitė (fortepijonas). Cz. Miłoszo kūrybos skaitymai. Programoje J.S. Bacho, G. Verdi, F. Liszto ir kt. kūriniai

Šv. Kazimiero bažnyčia

24 d. 13 val. – valstybinis pučiamųjų orkestras „Trimitas“. Dir. – U. Vaiginis. Programoje J.S. Bacho, R. Wagnerio ir kt. kūriniai

25 d. 13 val. – Vilniaus m. savivaldybės choras „Jauna muzika“ (vad. ir dir. – V. Augustinas). Vargonuoja L. Digrys

26 d. 18.30 – I. Budrytė Kummer, L. Digrys, R. Marcinkutė Lesieur (vargonai), I. Milkevičiūtė (sopranas). V. Noreika (tenoras), A. Kontauto klasės trimitų oktetas, VKC Lietuvos radijo ir televizijos vaikų choras (vad. ir dir. – R. Maleckaitė)

Šv. Kotrynos bažnyčia

25 d. 18 val. – „Velykų Gloria“. Dalyvauja G. Skėrytė (sopranas), S. Šerytė (mecosopranas), Vilniaus savivaldybės choro „Jauna muzika“ (vad. – V. Augustinas), Šv. Kristoforo kamerinis orkestras (meno vad. ir dir. – D. Katkus). Programoje J.S. Bacho, A. Vivaldi kūriniai

27 d. 19 val. – „Dainuojamosios poezijos“ svetainės koncertas, skirtas G. Storpirščio jubiliejui. Dalyvauja A. Giniotis, K. Smoriginas, V.V. Landsbergis, R. Stankevičius, G. Arbačiauskas, J. Talandis, M. Ancevičius, V. Zmejauskas ir kt.

„Piano.lt“ koncertų salė

25 d. 19 val. – „Muzika iš trijų“. V. Smolskas (fortepijonas), F. de Rubeis (būgnai, Italija), L. Heyndelsas (kontrabosas, Olandija). Koncerto svečiai L. Somovas (elektronika), G. Kilčiauskienė (vokalas) ir L. Mockūnas (saksofonas)

Vakarai

VILNIUS

Rašytojų klubas

27 d. 15 val. – rašytojo L. Peleckio-Kak-tavičiaus 65–mečio paminėjimas su nauja knyga „Žodžiai, kurie neišduos“. Literatūros almanacho „Varpai – 2011 (26)“ sutiktvėš. Renginyje bus įteikta 2011 metų „Varpų“ literatūrinė premija, pagerbti prizininkai.

Vilniaus mokytojų namai

26 d. 18 val. – vakaras „Pasidainavimai su Veronika“. Svečiuose Vilniaus folkloro ansamblis „Tyklė“

28 d. 18 val. – savo kūrybą skaitys bei muzikos Vilniaus Karoliniškių gimnazijos buvę ir esami mokiniai

Nacionalinė dailės galerija

22 d. 16 val. – menininkų M.N. Halvorseno ir B. Serorp paskaita „Cowbells and Handclaps“

27 d. – Lietuvos muziejų asociacijos rinkinių mokslinio tyrimo sekcijos XIV konferencija „Šiuolaikinė muziejinė komunikacija: tradicijos ir inovacijos“

28 d. 18 val. – „Šokis kine. Kūno ir vaizdo choreografija“. „Šokis kaip įkūnyta muzika“

28 d. 20 val. – Estijos dailės akademijos architektūros fakulteto dekanو, Šiaurės šalių architektūros akademijos prorektorius, profesorius J. Soolepo paskaita „Architektūros edukacija: į, nuo ir iš“

Lietuvos nacionalinis muziejus

28 d. 17 val. – „Ketvirtadienio kultūros istorijos vakarai“. Lietuvių dainų šventės – istorija ir aktualijos. Muzikologas, istorikas

R. Gudelis

Bibliografinės žinios

MENAS. FOTOGRAFIJA

The aesthetics of boredom : Lithuanian photography, 1980-1990 / Agnė Narušytė. – Vilnius : Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010 (Vilnius : Logotipas). – 349, [1] p. : iliustr. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9955-854-96-8 : [20 Lt]

Laikinojo teatras : lietuvių režisūros pokyčiai 1990-2001 metais / Rasa Vasinauskaitė ; Lietuvos kultūros tyrimų institutas. – Vilnius : Lietuvos kultūros tyrimų institutas, [2010] (Vilnius : Petro ofsetas). – 415, [1] p. : iliustr. – Santr. angl. – Tiražas [300] egz. – ISBN 978-9955-868-27-9

Laimono laimė : atsiminimai apie aktorių Laimoną Noreiką / sudarė Janina Rutkauskienė. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2011 (Vilnius : Petro ofsetas). – 344 p. : iliustr. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-9986-39-667-3

Lietuvos fotografija: vakar ir šiandien = Lithuanian photography: yesterday and today : [metraštis / Lietuvos fotomenininkų sąjunga] ; redaktorė Jadvyga Šaparauskienė. – Vilnius : Lietuvos fotomenininkų sąjungos fotografijų fondas, 2010. – Gretut. tekstas liet., angl. – ISSN 1648-567X

Meno idėjų migracija XX a. pradžioje: M.K. Čiurlionio ir amžininkų kūryba = The migration of art ideas at the early 20th century: the creation of M.K.Čiurlionis and his contemporaries : [straipsnių rinkinys / sudarytoja Rasa Andriušytė-Žukienė]. – Vilnius : Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010 (Vilnius : Standartų sp.). – 151, [1] p. : iliustr., faks., nat.– (Acta Academiae Artium Vilnensis / redaktorių kolegija: pirmininkas Adomas Butrimas ... [et al.], ISSN 1392-0316 ; 59). – Str. liet., angl. – Santr. liet., angl. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-609-447-003-5 : [20 Lt]

Žmogus Lietuvos fotografijoje : požiūrių kaita XX ir XXI a. sandūroje / Tomas Pabedinskas. – Vilnius : Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010 (Vilnius : Standartų sp.). – 222, [1] p. : iliustr. – Virš. antr. ir aut. nenurodyti. – Santr. angl. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-609-447-002-8 : [20 Lt]

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

9 mano mėnesiai : nėštumas, linksmai papasakotas šnekaus kūdikio / Sabine Davion-Marin ; iš prancūzų kalbos vertė Nomeda Hofertaitė. – Vilnius : Vaga, 2011 (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 119, [1] p. : iliustr. – (Mamos biblioteka). – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-5-415-02191-8 (jr.)

Azahielle : [romanas] / Loreta Stonkutė. – [Klaipėda : Žemaitijos spauda, 2011] (Klaipėda : Žemaitijos spauda). – 167, [1] p. – Tiražas [300] egz. – ISBN 978-9955-839-29-3

Figaro vedybos : penkių veiksmyų komedija / Bomarsė ; iš prancūzų kalbos vertė Juozas Urbšys. – Vilnius : Metodika, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 95, [1] p. – (Gyvenimo knygos). – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-609-444-009-0 (jr.)

Fordo apygarda : apsakymai / John Grisham ; iš anglų kalbos vertė Jonas Čėponis. – Kaunas : Jotema, [2011] (Kaunas : Spindulio sp.). – 284, [3] p.– Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-13-287-5 (jr.)

Kad aš jo nepažįstu... : atsiminimai / Vytautas Valiauga. – Vilnius : Petro ofsetas, [2011] (Vilnius : Petro ofsetas). – 159, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas 150 egz. – ISBN 978-609-420-124-0 (jr.)

Kaip tapti pabaisa : romanas / Jean Barbe ; iš prancūzų kalbos vertė Asta Dumšienė. – Vilnius : Tyto alba, 2011 (Vilnius : Spauda). – 311, [1] p. – Apdovanota 2010 m. Lietuvos jaunųjų frankofonų premija. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9986-16-818-8

Lila : romanas / Marek Halter ; [vertė Romualda Mataitytė]. – Vilnius : Kronta, [2011] (Vilnius : Logotipas). – 211, [2] p. – (Biblijos moterys ; [kn. 3]). – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-609-401-065-1

Mano dienos Italijoje su Žaku Lipšicu : [prisiminimai] / Adomas Samogis.– Vilnius : Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010. – 164, [4] p. : iliustr., faks., portr. – Tiražas [300] egz. – ISBN 978-9955-854-93-7 : [15 Lt]

Mano svajonių mergina : romanas / Mike Gayle ; iš anglų kalbos vertė Gabrielė Gailiūtė. – Vilnius : Tyto alba, 2011 (Vilnius : Logotipas). – 341, [2] p. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9986-16-819-5

Mirties chemija : detektyvinis romanas / Simon Beckett ; iš anglų kalbos vertė Vytautas Petrukaitis. – Vilnius : Tyto alba, 2011 (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 372, [1] p. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9986-16-817-1 (jr.)

Nepareisiu : [eilėraščiai] / Vytautas Vilimas Skripka. – Vilnius : Petro ofsetas, 2011 (Vilnius : Petro ofsetas). – 55, [1] p. – Tiražas [200] egz. – ISBN 978-609-420-126-4

Nusidėjėlė : [detektyvinis romanas] / Tess Gerritsen ; iš anglų kalbos vertė Paulina Kruglinskienė. – Kaunas : Jotema, [2011] (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 302, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-13-286-8 (jr.)

Pasakėčias : [eilėraščių rinktinė] / Vytautas Landsbergis ; [dailininkas Mikalojus Viltutis]. – Vilnius : Kronta, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.).– 71, [1] p. : iliustr. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-609-401-044-6 (jr.)

Svetimkūnis : [romanas] / Sarah Waters ; iš anglų kalbos vertė Vilma Krinevičienė. – Kaunas : Jotema, [2011] (Vilnius : BALTO print/Logotipas).– 415, [1] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-13-285-1 (jr.)

Šventoji meilė : [poezijos] rinktinė / Aleksandras Alpejevas-Kocubinskis ; [vertimas iš rusų ir baltarusių kalbų: Josif Stankevič, Arūnas Kamandulis]. – Vilnius : Petro ofsetas, 2011 (Vilnius : Petro ofsetas). – 199, [1] p. – Tiražas [500] egz.– ISBN 978-609-420-122-6 (jr.)

Trolis : [romanas] / Johanna Sinisalo ; iš suomių kalbos vertė Danutė Sirijos Giraitė. – Vilnius : Vaga, 2011 (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 279, [1] p. – Tiražas 1800 egz. – ISBN 978-5-415-02192-5

PARENĖS ALDONA BARODICAITĖ. REDAGAVO GRAŽINA KUBILIENĖ. LIETUVOS NAC. M. MAŽVYDO B-KA. BIBLIOGRAFIJOS IR KNYGOTYROS CENTRAS

Savaitės filmai

„Mano numeris ketvirtas“

Išeities kodas ***

Kolteris Stivensas atsibunda į Čikagą važiuojančiame traukinyje. Jis neatsimena, kaip čia atsidūrė. Dar blogiau tai, kad bendrakeleiviai elgiasi su juo kaip su pažįstamu, nors Kolteris jų niekad nebuvo sutikęs. Kol jis bando suprasti, kas atsitiko, traukinyje sprogstama bomba. Kai Kolteris vėl atsibunda, paaiškėja, kad jis dalyvauja eksperimente, leidžiančiame persikelti į kito žmogaus kūną ir pakartotinai išgyventi paskutines 8 jo gyvenimo minutes. Kolterio užduotis – išgyventi tas minutes taip, kad būtų nustatyti teroristai, padėję traukinyje sprogmėmis. Bet paaiškėja, kad netrukus Čikagoje turi įvykti kitas sproginimas. Taip prasideda Kolterio lenktynės su laiku... Duncano Joneso filme pagrindinius vaidmenis sukūrė Jake'as Gyllenhaalas, Michelle Monaghan, Vera Farmiga (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas)

Klyksmas 4 ***

...Praėjo dešimt metų po siaubingų Vaiduoklio surengtų žudynių. Sidnė Preskot grįžta namo, kad užverstų svarbų gyvenimo puslapį ir gimtajame mieste pristatytų savo pirmąjį romaną. Bet kartu su ja miestelin grįžta ir žudikas. Tik jo žaidimo taisyklės pasikeitė... Siaubo kino klasikas Wesas Cravenas nusprendė ir pats pasižiūrėti, ir kitiems parodyti, kuo tapo karta, kuri prieš dešimt metų klykė filme „Klyksmas 3“. Anie merginos ir vaikinai užaugo, jų vietas užėmė kiti. Kiti ar kitokie? Pagrindinius vaidmenis sukūrė Neve Campbell, Davidas Arquette'as ir Courtney Cox (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Mano numeris ketvirtas ***

Filmas apie paauglį Džoną Smitą, kurį priešai nori sunaikinti, nes vaikas apdovanotas stebuklingomis galiomis. Todėl Džonas yra nuolat priverstas keisti savo tapatybę, ilgiau nelikti jokiam mieste kartu su juo besirūpinančiu Henriu. Visur Džonas yra naujokas be praeities, kol įsikuria mažame Ohajo miestelyje. Čia jo laukia įvykiai, pakeisiantys tolesnį gyvenimą. Jis įsimyli, suvokia savo ypatingas galias ir pagaliau susijungia su tokiais pat kaip jis. Fantastinis D.J. Caruso filmas – savitiška paauglio baimių ir transformacijų metafora, žinoma, pateikta taip, kad jaunam žmogui nekiltų jokių abejonių, kurion – gėrio ar blogio pusėn prireikus reikia stoti. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Alexas Pettyferis, Timothy Olyphantas, Teresa Palmer (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Šiauliai)

Suvaizdink mano žmoną **

Dar vienoje romantinėje Denniso Dugano komedijoje Adamas Sandleris vaidina Danį – tipą, kuris norėdamas likti laisvas ir nepriklausomas nuolat apsimeta esąs vedęs. Atspėjote, kartą jis nuoširdžiai įsimyli. Norėdamas išsilaisvinti iš melo, Danis paprašo savo asistentę Ketrin suvaizdinti buvusią žmoną. Ji, beje, turi vaikų, kurie panašūs į Danį. Viskas išsispręš, kai filmo herojai savaitgalį atsidurs, žinoma, ir vėl atspėjote, Havajuose. Taip pat vaidina Jennifer Aniston, Brooklyn Decker (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Šiauliai)

Vanduo drambliams ***

Staiga tapęs našlaičiu dvidešimt vienu metų Jakobas Jankovskis (Robert Pattinson) vienišas leidžia gyvenimą tarp keistuolių, valkatų ir maniakų – jis patenka į Didžiosios depresijos laikais kažkaip bandančią išgyventi cirko trupę ir kartu su ja klajoja iš vieno miesto į kitą. Jakobas studijavo veterinariją, todėl prižiūri cirko gyvūnus. Cirke jis susipažįsta su Marlena (Reese Witherspoon) – charizmatiška, bet kartu ir bepročio gyvūnų dresuotojo Augusto (Christoph Waltz) žmona. Ankstyvuosiuose filmuose cirkas dažnai tapdavo veiksmo ir aistrų kovų vieta, klasikiniu laikotarpiu įgijo ypatingą reikšmę, kurią dar vėliau išplėtojo savo kine didysis Federico Fellini. Regis, režisierius Francis Lawrence'as tai prisimena, ypač Todo Browningo „Išsigimėlius“ (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – niekalas

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

22, 23, 25–28 d. – Rio (3D, JAV) – 11, 13.45, 16.30, 19.15, 22 val.; 24 d. – 13.45, 16.30, 19.15, 22 val. (lietuvių k.);
22, 24–28 d. – 13.15, 18.15, 21 val.; 23 d. – 13.15 (originalo k.)
22–28 d. – Rio (JAV) – 12, 14.45, 17.30, 20.10
22, 23, 25–28 d. – Raudonkepuraitė (JAV, Kanada) – 11.30, 13.45, 16.15, 18.45, 21.15; 24 d. – 13.45, 16.15, 18.45, 21.15
22–28 d. – Prancūziška apgaulė (Prancūzija) – 12.15, 15.20, 18.20, 21.20
28 d. – Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 22 val.
23 d. – R. Strausso „Kapričio“.
Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 20 val.
22, 23, 25–28 d. – Vanduo drambliams (JAV) – 11.40, 15, 18, 20.45; 24 d. – 15, 18, 20.45

22, 23, 25–28 d. – Rango (JAV) – 11.20, 14.10, 16.50; 24 d. – 14.10, 16.50
22, 23, 25–28 d. – Op (JAV) – 11.15, 13.30, 15.45; 24 d. – 13.30, 15.45
22, 23, 25–27 d. – Jūsų nešvankybė (JAV) – 11.45, 16.45, 21.45; 24 d. – 16.45, 21.45; 28 d. – 16.45
22, 24–28 d. – Meškiukas Jogis (3D, JAV, N. Zelandija) – 11 val.; 22, 23, 25–28 d. – 16 val.
22–28 d. – Klyksmas 4 (JAV) – 18, 20.30
22–27 d. – Devintojo legiono erelis (JAV) – 14, 19 val.; 28 d. – 14 val.
22–28 d. – Išeities kodas (JAV, Prancūzija) – 19.35, 21.45
22–28 d. – Mano numeris ketvirtas (JAV) – 12.30, 17.30
Suvaizdink mano žmoną (JAV) – 15, 20.15
Likimo ekspertai (JAV) – 12.45, 17.45
22–27 d. – Devintojo legiono erelis (JAV) – 14, 19 val.; 28 d. – 14 val.

Forum Cinemas Akropolis

22, 23, 25–28 d. – Rio (3D, JAV) – 10.15, 12.45, 15.30, 17.15, 18.15, 21.15; 24 d. – 12.45, 15.30, 17.15, 18.15
22–28 d. – Rio (JAV) – 12, 14.15, 16.45 (lietuvių k.); 22, 23, 25–27 d. – 11, 20.15; 28 d. – 11 val. (originalo k.)
22, 23, 25–28 d. – Raudonkepuraitė (JAV, Kanada) – 11.15, 13.30, 15.45, 18, 20.45; 24 d. – 13.30, 15.45, 18 val.
28 d. – Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 22 val.
22, 23, 25–28 d. – Vanduo drambliams (JAV) – 12.15, 15, 17.45, 20.30; 24 d. – 12.15, 15, 17.45
22, 23, 25–28 d. – Op (JAV) – 10.45, 13, 15.15; 24 d. – 13, 15.15
22, 23, 25–28 d. – Išeities kodas (JAV, Prancūzija) – 17.30, 19.45, 21.50; 24 d. – 17.30
22, 23, 25–28 d. – Jūsų nešvankybė (JAV) – 11.30, 16.30, 21.30; 24 d. – 16.30
22, 23, 25–28 d. – Rango (JAV) – 10.30, 13.15, 16 val.; 24 d. – 13.15, 16 val.
22, 23, 25–28 d. – Devintojo legiono erelis (JAV) – 19.15, 21.40
22, 23, 25–28 d. – Klyksmas 4 (JAV) – 14, 19 val.; 24 d. – 14 val.
22–28 d. – Meškiukas Jogis (3D, JAV, N. Zelandija) – 14.30; 22, 23, 25–28 d. – Mano numeris ketvirtas (JAV) – 18.30; 22–28 d. – Suvaizdink mano žmoną (JAV) – 21 val.

„Skalvijos“ kino centras

22 d. – Virtuvė sielai (Vokietija) – 20.40;
23 d. – 18.50; 25 d. – 21 val.; 26 d. – 19 val.; 28 d. – 18.40

Ciklas „Tas pats Woody Allenas“

22 d. – Kai sutiksi aukštą tamsiaplaukį (Ispanija, JAV) – 18.40; 23 d. – 20.50; 25 d. – 19 val.; 26 d. – 17 val.; 28 d. – 20.40; 23 d. – Kad ir kas benutiktų (JAV, Prancūzija) – 17 val.; 26 d. – 21 val. 25 d. – Viki, Kristina, Barselona (Ispanija, JAV) – 17 val.; 27 d. – 21 val.
22 d. – Lietuvių kino seansai. Šanxai Banzai (rež. J. Samulionytė), Čeburekų pardavėjai (rež. T. Bručas) – 17.30 (pristatys filmų autoriai); 27 d. – 19.50; 28 d. – 17.30
28 d. – Lietuviškas / tarybinis kinas: rekonstrukcija.
Dubury (rež. G. Lukšas) – 17 val.
25 d. – Seansai senjorams. Coco prieš Chanel (Prancūzija) – 15 val.
23 d. – ciklas „Karlsono kinas“ Mergaitė (Švedija) – 15 val.

Pasaka

22 d. – Chebriarchatas (rež. R. Čekuolytė) – 17.15; 23 d. – 15.30; 28 d. – 17 val.
22 d. – Kazino Džekas (JAV) – 17.30; 23 d. – 17 val.; 24 d. – 14 val. 25 d. – 17.30; 26 d. – 17 val.; 27 d. – 19.30; 28 d. – 19.15
22 d. – Porno melodrama (rež. R. Zabaraukas) – 18 val.; 23 d. – 16.45, 21.45; 24 d. – 20 val.; 25 d. – 20.30; 26 d. – 17.15
22 d. – Tėve mūsų, kuris esi medyje (Prancūzija, Australija) – 19 val.; 23 d. – 17.30; 24 d. – 15 val.; 26 d. – 18 val.; 27 d. – 18 val.; 28 d. – 20.15
22 d. – Šeima (Danija) – 19.30; 23 d. – 15 val.; 24 d. – 18.15; 25 d. – 18 val.; 26 d. – 19.15; 27 d. – 21.40; 28 d. – 17.15
22 d. – Mergina, kuri užkliudė širšių lizdą (Švedija, Danija, Vokietija) – 21 val.; 23 d. – 14 val.; 24 d. – 17 val.; 25 d. – 19.45; 27 d. – 20 val.; 28 d. – 18.30
22, 28 d. – Potiche. Žmonos maištas (Prancūzija) – 21.30; 23 d. – 19.15; 24 d. – 20.15; 25 d. – 20 val.; 26 d. – 11, 13.30, 21.15; 27 d. – 17.30; 23, 24 d. – Alfa ir Omega (JAV, Indija) – 13 val.
23 d. – Eurazijos aborigenas (rež. Š. Bartas) – 19.30; 24 d. – 20.30; 25 d. – 21.15
23 d. – Juodoji gulbė (JAV) – 21.15; 24 d. – 16.15; 26 d. – 20 val.; 28 d. – 18 val.
27 d. – Kino vakarai su Izolda – 18.30

Ozo kino salė

22, 23 d. – Horizontas (JAV) – 14, 16 val.
22, 23 d. – Palaidotas gyvas (Ispanija) – 18 val.
25 d. – Anarchija Žirmūnuose (rež. S. Drunga) – 14 val.
25 d. – Kvėpavimas (P. Korėja) – 16 val.
25 d. – Aš aptarnau Anglijos karalių (Čekija) – 18 val.
26 d. – Mergina su drakono tatuiruote (Švedija, Danija, Vokietija, Norvegija) – 15 val.
26 d. – Mergina, kuri žaidė su ugnimi (Švedija, Danija, Vokietija) – 18 val.
27 d. – Romo Lileikio filmai: Dangaus šešėlis – 15 val.; Saša – 18 val.
28 d. – Mergina, kuri užkliudė širšių lizdą (Danija, Švedija, Vokietija) – 15, 18 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

22, 23 d. – Rio (3D, JAV) – 10.10, 12, 12.45, 14.45, 15.30, 17.30, 18.15, 20.15, 21, 22.50; 24, 28 d. – 12, 12.45, 14.45, 15.30, 17.30, 18.15; 25–27 d. – 10.10, 12, 12.45, 14.45, 15.30, 17.30, 18.15
22, 23, 25–28 d. – Rio (JAV) – 11.15, 13.30, 15.45; 24 d. – 13.30, 15.45

22, 23 d. – Raudonkepuraitė (JAV, Kanada) – 11, 13.45, 16.15, 18.30, 20.45, 23 val.; 24 d. – 13.45, 16.15, 18.30, 20.45; 25–28 d. – 11, 13.45, 16.15, 18.30, 20.45
22, 23 d. – Prancūziška apgaulė (Prancūzija) – 16, 18.45, 21.30, 23.45; 24 d. – 16, 18.45; 25–28 d. – 16, 18.45, 21.30
26 d. – Sekso pamokos (JAV) – 16.30
28 d. – Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 22 val.
22, 23, 25–28 d. – Op (JAV) – 10.25, 12.25, 14.30; 24 d. – 12.25, 14.30
22, 23, 25–28 d. – Vanduo drambliams (JAV) – 16.45, 19.15, 21.45; 24 d. – 16.45, 19.15
22, 23, 25–28 d. – Rango (JAV) – 10.45, 13.15; 24 d. – 13.15
22–27 d. – Jūsų nešvankybė (JAV) – 14, 19 val.; 28 d. – 14 val.
22, 23 d. – Klyksmas 4 (JAV) – 16.30, 21.15, 23.30; 24 d. – 16.30; 25–28 d. – 16.30, 21.15; 26 d. – 21.15
22, 23, 25–28 d. – Išeities kodas (JAV, Prancūzija) – 18, 20.30, 22.35; 24 d. – 18 val.
22, 23, 25–28 d. – Meškiukas Jogis (JAV, N. Zelandija) – 11.45
22, 23 d. – Suvaizdink mano žmoną (JAV) – 23.15

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

22, 23, 25–28 d. – Rio (3D, JAV) – 11, 13.30, 14.50, 16.15, 17.45, 19, 20.30; 24 d. – 13.30, 14.50, 16.15, 17.45, 19 val.
22, 23, 25–28 d. – Rio (JAV) – 11.30, 14, 16.30; 24 d. – 14, 16.30
22, 23, 25–27 d. – Rio (JAV) – 21.45
22, 23, 25–28 d. – Raudonkepuraitė (JAV, Kanada) – 11.15, 13.45, 16, 18.30, 21 val.; 24 d. – 13.45, 16, 18.30
28 d. – Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 22 val.
22, 23, 25–28 d. – Op (JAV) – 10.30, 12.45, 15, 17.10; 24 d. – 12.45, 15, 17.10
22, 23, 25–28 d. – Rango (JAV) – 10.45, 13.15, 15.45; 24 d. – 13.15, 15.45
22, 23, 25–28 d. – Jūsų nešvankybė (JAV) – 18.45, 21.15; 24 d. – 18.45
22, 23, 25–28 d. – Meškiukas Jogis (3D, JAV, N. Zelandija) – 10.15, 12.30; 24 d. – 2.30
22, 23, 25–27 d. – Klyksmas 4 (JAV) – 18.15, 20.45; 24 d. – 18.15
22, 23, 25–28 d. – Vanduo drambliams (JAV) – 19.20, 22 val.

ŠIAULIAI

Forum Cinemas

22, 23, 25–28 d. – Rio (3D, JAV) – 13, 15.45, 18.30, 21.15; 24 d. – 13, 15.45, 18.30
22, 23, 25–28 d. – Rio (JAV) – 10.15, 12.30, 14.45, 17 val.; 24 d. – 12.30, 14.45, 17 val.
22–28 d. – Egzorcizmas (JAV) – 19.15, 21.50
28 d. – Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 22 val.
22, 23, 25–28 d. – Rango (JAV) – 10.45, 13.30, 16.15; 24 d. – 13.30, 16.15
22, 23, 25–28 d. – Op (JAV) – 11.30, 13.45, 16 val.; 24 d. – 13.45, 16 val.
22, 23, 25–27 d. – Devintojo legiono erelis (JAV) – 11.45, 18 val.; 24 d. – 18 val.; 28 d. – 11.45
22, 23, 25–27 d. – Likimo ekspertai (JAV) – 15, 20.45; 24, 28 d. – 15 val.
22, 23, 25–28 d. – Klyksmas 4 (JAV) – 19, 21.30; 24 d. – 19 val.
22–28 d. – Mano numeris ketvirtas (JAV) – 18.15
22, 23, 25–28 d. – Suvaizdink mano žmoną (JAV) – 21 val.
22, 23, 25–28 d. – Meškiukas Jogis (3D, JAV, N. Zelandija) – 11.30

Redaktorius – Linas Vildžiūnas

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Dailė – Monika Krikštopaitytė | Muzika – Kamilė Rupeikaitė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Sigita Ivaškaitė

Publicistika – Laima Kreivytė | Stilus – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaitė

www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais. Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“, Bernardinų g. 10, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2617247. Faks. 2611926. El. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 1000 egz. Spausdino UAB „Ukmergės spaustuve“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia LR Kultūros rėmimo fondas, Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas

